

OUTDOOR EDUCATION 4 ALL

Curriculum de formare pentru educatori

Pachetul de lucru 3 - WP 3

**Cofinanțat de
Uniunea Europeană**

Finanțat de Uniunea Europeană. Punctele de vedere și opiniile exprimate aparțin, însă, exclusiv autorului (autorilor) și nu reflectă neapărat punctele de vedere și opiniile Uniunii Europene sau ale Agenției Executive Europene pentru Educație și Cultură (EACEA). Nici Uniunea Europeană și nici EACEA nu pot fi considerate responsabile pentru acestea.
Numărul proiectului: 2023-1-IT02-KA220-SCH-000165552

Mulțumiri

Dorim să le mulțumim specialiștilor pentru dedicarea și expertiza lor în dezvoltarea modulelor acestui curriculum, precum și pentru participarea activă la evenimentul transnațional de formare organizat în Miercurea Ciuc, România. Implicarea lor și feedback-ul valoros, împreună cu sugestiile bine fundamentate pentru îmbunătățire, au contribuit semnificativ la creșterea calității și impactului acestui material.

Apreciem în mod deosebit contribuția și implicarea dumneavoastră..

1. Vanessa Cascio (Co&So, Italia) - Manager proiect - proiecte europene
2. Andrea del Re (Co&So, Italia) - Educator învățământ preșcolar / Proiect manager în domeniul educației
3. Ilaria Marchionne (Co&So, Italia) - Manager de comunicare
4. Anna Matassoni (Co&So, Italia) - Asistent proiect - proiecte europene
5. Lara Nunes (Bioliving, Portugalia) - Educator educație ecologică
6. Madalena Teixeira (Municipality Lousada, Portugalia) - Educator educație ecologică
7. Dr. Maria Papazachariou-Christoforou (European University Cyprus) - Profesor asistent (Educație muzicală și pedagogie)
8. Dr. Katerina Mavrou (European University Cyprus) - Profesor asociat (Educație incluzivă și tehnologii asistive)
9. Maria Papalexandrou-Karantoni - Educator învățământ preșcolar (Cipru)
10. Gál Katalin (DGASPC HR, România) - Sociolog
11. Răuță Carmen Adriana (DGASPC HR, România) - Educator
12. Biró-Szilágyi Ágota (DGASPC HR, România) - Psiholog clinic
13. Kopacz Erika Mária (Napocska Kindergarten, România) - Educator învățământ preșcolar
14. Tósa-Tankó Zsuzsa (Napocska Kindergarten, România) - Educator învățământ preșcolar
15. Kósa-Kovács Emőke (Napocska Kindergarten, România) - Educator învățământ preșcolar
16. Elvira Sánchez (AMEI-WAECE, Spania) - Psiholog și specialist în domeniul educației preșcolare
17. Lorena Alina Cavalcanti (Spania) - Educator învățământ preșcolar
18. Christine Bonnici (Newark School, Malta) - Educator învățământ preșcolar
19. Dr. Diana Busuttill (Newark School, Malta) - Educator învățământ preșcolar
20. Fabiola Hernandez (Newark School, Malta) - Coordonator proiecte Erasmus
21. Dr. Stefania Donzelli (Spazio Aperto Servizi, Italia) - Sociolog
22. Simona Vigoni (Spazio Aperto Servizi, Italia) - Pedagog
23. Sarah Morbe (Spazio Aperto Servizi, Italia) - Educator învățământ preșcolar

Cuprins

Introducere	5
Modulul 1 - Conștientizare privind sustenabilitatea	9
Introducere	10
1. Conceptele cheie ale sustenabilității mediului	10
Activitatea 1	11
2. Sustenabilitatea mediului și economia circulară	12
Activitatea 2	13
3. Recomandările Consiliului UE privind învățarea pentru tranziția ecologică și dezvoltarea durabilă	14
Activitatea 3	15
4. Activități de rutină și activități în aer liber în educația preșcolară menite promovării sustenabilității mediului	16
Activitatea 4	18
5. Reciclare și creativitate în educația timpurie	20
Activitatea 5	21
Rezumat	21
Evaluare	22
Resurse suplimentare	22
Modulul 2 - Utilizarea strategiilor pedagogice incluzive	24
Introducere	25
1. Abordări ale dizabilității și educația în aer liber	25
Activitatea 1: Activitate de reflecție - identificarea interpretărilor și stereotipurilor privind dizabilitățile în practicile educaționale	26
2. Accesibilizare și Design Universal: identificarea obstacolelor și soluțiilor	27
Activitatea 2: Activitate de observare - Identificarea barierelor și a soluțiilor	29
3. Pedagogie incluzivă pentru educația în aer liber	30
Activitatea 3: Proiectarea activităților în aer liber pe baza Designului Universal pentru Învățare	31
4. Proiectarea activităților educative incluzive în aer liber	32
Rezumat	33
Evaluare	33
Resurse suplimentare	34
Anexe	34
Modulul 3 - Integrarea tehnologiei digitale în activitățile educaționale în aer liber	42
Introducere	43
1. Educația incluzivă și rolul tehnologiilor digitale în educația în aer liber	44

Activitatea 1:	44
Utilizarea abilităților digitale pentru educația incluzivă în aer liber	44
2. Instrumente virtuale și strategii pentru educația incluzivă	47
bazată pe natură	47
Activitatea 2:	48
Învățare autonomă pentru educatori: Planificarea activităților educative incluzive în aer liber	48
3. Alfabetizarea digitală și gestionarea riscurilor în educația în aer liber	49
Activitatea 3 - Învățare autonomă pentru educatori: Abilități de alfabetizare digitală	50
Rezumat	52
Evaluare	53
Resurse suplimentare	53
Module 4 - Interdisciplinary approaches (STEAM)	57
Introducere	58
1. Beneficiile STEAM pentru educația în aer liber	59
Activitatea 1: Reflecție autobiografică asupra jocului în aer liber	59
2. Rolul educatorilor în promovarea educației STEAM în aer liber	60
Activitatea 2 - Activitate de rezolvare de probleme: să producem ceață!	62
3. Principalele sarcini ale educatorilor din educația timpurie	63
Activitatea 3 - Învățare bazată pe scenarii: Să ne imaginăm modalități incluzive de a ne bucura de bălțile cu noroi	64
Rezumat	65
Evaluare	66
Resurse suplimentare relevante	68
Modulul 5 - Comunicarea cu familiile și alți factori implicați	70
Introducere	72
1. Comunicare - Să înțelegem și să exersăm comunicarea	73
Activitatea 1 - Dezvoltarea unui parteneriat solid	77
2. Beneficiile educației în aer liber pentru dezvoltarea abilităților sociale și motorii ale copiilor	78
Activitatea 2 - Cum să comunicați beneficiile activităților în aer liber pentru copii	79
Rezumat	81
Evaluare	81
Resurse suplimentare	81
Anexe	82

Tabel de abrevieri și acronime

OE	Outdoor Education (Educație în aer liber/Educație ecologică)
UD	Universal Design (Design universal)
UDL	Universal Design for Learning (Design universal pentru educație)
ECEC	Early Childhood Education Care (Educația timpurie/preșcolară)
MI	Movement Impairments (Deficiențe de mobilitate)
STEAM	Science, Technology, Engineering, Arts, and Mathematics (Știință, Tehnologie, Inginerie, Artă și Matematică)
SDG	Sustainable Development Goals (Obiective Globale Durabile)
AT	Innovative Assistive Technologies (Tehnologii asistive inovative)
ICT	Information Communication Technology (Tehnologia informației și comunicațiilor)
AAC	Augmentative and Alternative Communication (Comunicare augmentată și alternativă)
CRC	The Convention on the Rights of the Child (Convenția Drepturilor Copilului)
CRPD	Convention on the Rights of the Persons with Disabilities (Convenția Drepturilor Persoanelor cu Dizabilități)
UNCRPD	United Nation Convention on the Rights of the Persons with Disabilities (Convenția Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu dizabilități)

Introducere

Acest material de formare pentru cadrele didactice este unul dintre rezultatele proiectului Outdoor4mi, finanțat prin programul Erasmus+. El a fost creat pentru a sprijini educatorii din domeniul educației și îngrijirii timpurii a copiilor (ECEC), oferindu-le competențele, cunoștințele și resursele necesare pentru a desfășura activități educative în aer liber (OE) incluzive, destinate copiilor cu vârste între 3 și 5 ani. Obiectivul este ca toți copiii – inclusiv cei cu dizabilități locomotorii – să poată participa activ și să se bucure pe deplin de experiențele de învățare în aer liber, atât în sala de clasă, cât și în afara ei.

Curriculumul este organizat în cinci module principale, fiecare axat pe domenii esențiale pentru aplicarea cu succes a educației în aer liber. De-a lungul a 24-30 de ore de formare, educatorii vor aprofunda teme precum sustenabilitatea mediului, strategii de incluziune, utilizarea competențelor digitale, abordările interdisciplinare de tip STEAM și modalități de comunicare eficientă cu familiile.

Educatorii vor învăța, de asemenea, cum să comunice familiilor importanța educației în aer liber, răspunzând eventualelor îngrijorări și evidențiind beneficiile acestora pentru dezvoltarea socială și motorie a copiilor. Prin competențele dobândite, educatorii vor putea crea experiențe de învățare valoroase și incluzive, care îi apropie pe copii de natură, indiferent de nivelul lor de abilitate fizică.

Materialul de formare pentru educatorii din cadrul învățământului preșcolar este strâns conectat cu celelalte rezultate ale proiectului, alcătuind împreună un program complet de formare. Se bazează pe cunoștințe teoretice - [Ghidul Outdoor4MI](#) - și este susținut de instrumentele practice - **Toolbox**. Această combinație le oferă educatorilor posibilitatea de a aplica în mod eficient educația în aer liber incluzivă în situații reale, îmbinând teoria cu resurse concrete, pentru a face învățarea afară sustenabilă și accesibilă tuturor copiilor.

Flexibilitatea materialului de instruire le oferă utilizatorilor libertatea de a alege dacă îl adaptează pentru formarea în grup sau îl parcurg ca experiență individuală de învățare, în funcție de propriile nevoi și de contextul în care se află. Curriculumul a fost conceput cu o abordare dublă, care îmbină avantajele

autoînvățării cu cele ale activităților de grup, rezultând o formă hibridă ce sprijină atât dezvoltarea personală, cât și învățarea colaborativă.

Autoinstruire: Această formă de învățare le oferă cursanților autonomie deplină, permițându-le să exploreze conceptele în ritmul propriu. Atunci când materialul este parcurs individual, fiecare poate să-și organizeze progresul în funcție de programul personal și de stilul propriu de învățare. Este o abordare potrivită pentru cei care preferă să lucreze independent, care au nevoie de flexibilitate, din cauza timpului limitat, sau care doresc să aprofundeze anumite domenii de interes. Cursanții pot relua conținutul ori de câte ori au nevoie, își pot lua pauze pentru reflecție și pot asimila informațiile într-un mod adaptat nevoilor lor.

Activități de grup: Spre deosebire de învățarea individuală, activitățile de grup pun accent pe colaborare, comunicare și rezolvarea în comun a problemelor. Ele le oferă cursanților ocazia de a discuta idei, de a aborda împreună provocări și de a împărtăși perspective diverse. Lucrul în echipă dezvoltă abilități esențiale pentru mediul profesional și sprijină înțelegerea prin explicații reciproce, dezbateri și feedback constructiv. În plus, interacțiunea socială crește motivația și consolidează sentimentul de apartenență la o comunitate de învățare, transformând experiența într-una mai bogată și mai dinamică.

Această formare sprijină obiectivele Uniunii Europene privind durabilitatea și incluziunea, oferindu-vă șansa de a inspira generația următoare și de a asigura accesul tuturor copiilor la educația în aer liber. Îi încurajăm pe educatorii din domeniul educației preșcolare să pună în practică aceste cunoștințe atât în sala de clasă, cât și în spațiile exterioare, integrând educația în aer liber ca parte firească a educației timpurii.

Prezentare generală a modulelor

M1 - Conștientizare privind sustenabilitatea mediului:

Acest modul oferă o înțelegere aprofundată a modului în care educația în aer liber poate promova cunoștințele, abilitățile și atitudinile legate de sustenabilitate. Veți descoperi modalități de a cultiva legătura cu natura și responsabilitatea față de mediu la copiii mici, în conformitate cu recomandarea UE privind învățarea pentru sustenabilitatea mediului.

M2 - Utilizarea strategiilor incluzive:

Pedagogia incluzivă se află în centrul acestui modul. Veți învăța cum să implicați copiii cu dizabilități locomotorii în activități în aer liber, astfel încât fiecare copil, indiferent de abilitățile sale fizice, să poată intra în contact cu natura și să beneficieze de experiențele de învățare în aer liber.

M3 - Integrarea tehnologiei digitale în activitățile educaționale în aer liber:

Descoperă cum să integrezi eficient instrumentele digitale în activitățile de predare, pentru ca cei mici să poată explora natura chiar și atunci când nu au acces direct la ea. Acest modul te va ghida în crearea unei punți între lumea din clasă și cea de afară prin intermediul tehnologiei, oferindu-le tuturor copiilor experiențe de învățare atractive și valoroase.

M4 - Abordări interdisciplinare (STEAM):

Educația în aer liber oferă o oportunitate unică de a integra învățarea interdisciplinară. În acest modul, veți învăța cum să integrați STEAM (știință, tehnologie, inginerie, arte și matematică) în activitățile dvs. de educație în aer liber, stimulând creativitatea și gândirea critică la elevii dvs.

M5 - Comunicarea cu familiile și alți factori interesați:

Comunicarea beneficiilor educației în aer liber este esențială pentru a obține sprijinul familiilor și al comunității. Acest modul vă va echipa cu abilitățile necesare pentru a explica în mod clar valoarea educației în aer liber, în special pentru dezvoltarea socială și motorie a copiilor, ajutându-vă să construiți relații solide cu părinții și alte părți interesate.

Pentru mai multe informații despre proiect, vizitați pagina noastră web:

<https://www.outdoor4mi.eu/>

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

Finanțat de Uniunea Europeană. Punctele de vedere și opiniile exprimate aparțin, însă, exclusiv autorului (autorilor) și nu reflectă neapărat punctele de vedere și opiniile Uniunii Europene sau ale Agenției Executive Europene pentru Educație și Cultură (EACEA). Nici Uniunea Europeană și nici EACEA nu pot fi considerate răspunzătoare pentru acestea.
Numărul proiectului: 2023-1-IT02-KA220-SCH-000165552

Modulul 1: Conștientizare privind sustenabilitatea mediului

Modulul 1 - Conștientizare privind sustenabilitatea

Elaborat de Co&So

Prezentare generală a modulului

«Conștientizarea sustenabilității mediului: dezvoltarea cunoștințelor, abilităților și atitudinilor privind conceptul de sustenabilitate prin intermediul educației în aer liber, astfel cum se subliniază în recomandarea UE „Învățarea pentru sustenabilitatea mediului”».

Durata/timpul estimat pentru realizare

Se estimează că finalizarea acestui modul va dura aproximativ 4 ore.

Obiective

Scopul principal al acestui modul este:

- Înțelegerea conceptelor cheie referitoare la sustenabilitatea mediului și importanța lor în educația timpurie.
- Cunoașterea principiilor de învățare pentru sustenabilitatea mediului recomandate de UE.
- Integrarea principiilor de sustenabilitate a mediului în rutina zilnică și în activitățile din clasă.
- Planificarea și desfășurarea activităților în aer liber care promovează conștientizarea sustenabilității de către copii.

Rezultate așteptate ale învățării:

După finalizarea acestui modul, educatorii pentru preșcolari vor fi capabili să:

- Înțeleagă conceptele cheie referitoare la sustenabilitatea mediului.
- Recunoască importanța educației pentru sustenabilitatea mediului în copilăria timpurie.
- Cunoască principiile de învățare pentru sustenabilitatea mediului recomandate de UE.
- Planifice intervenții care promovează conștientizarea sustenabilității mediului în activități, rutine zilnice din clasă și activități în aer liber.

Metodologia de formare

Lecturi teoretice, exerciții practice, cercetare online, lucru în grupuri mici și ateliere.

Cerințe pentru formare:

Calculator personal, proiector video, conexiune la internet, PowerPoint și materiale pentru activitățile practice din ateliere.

Metode/instrumente de evaluare:

Activitate practică ce trebuie proiectată și implementată

Introducere

1. Conceptele cheie ale sustenabilității mediului

Ce înseamnă sustenabilitatea?

Definiția oficială a sustenabilității provine din 1987, din raportul Brundtland „Viitorul nostru comun”, când sustenabilitatea a fost descrisă pentru prima dată ca dezvoltarea care „satisface nevoile prezentului fără a compromite capacitatea generațiilor viitoare de a-și satisface propriile nevoi”. Conceptul de sustenabilitate are înțelesuri diferite, în funcție de ideologii, valori și filosofii, și a evoluat semnificativ: de la o viziune concentrată în principal pe aspectele ecologice, la un sens global care integrează dimensiunile de mediu, economică și socială. Astfel, sustenabilitatea înseamnă nu doar bunăstare ecologică, socială și economică, ci și asigurarea unei calități a vieții similare pentru generațiile viitoare.

Obiectivele de dezvoltare sustenabilă (Sustainable Development Goals - SDG)

Evoluția conceptului de sustenabilitate și creșterea conștientizării asupra resurselor naturale limitate au contribuit la crearea abordării holistice care stă la baza Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă, în care accentul este pus pe interconexiunea fundamentală dintre mediu, dezvoltare și bunăstarea socială și economică. La baza Agendei, care a fost aprobată pe 25 septembrie 2015 de Adunarea Generală a ONU, se află cele 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă, care cuprind 169 de ținte specifice pentru toate țările și toți indivizii. Obiectivele de Dezvoltare Durabilă se axează pe abordarea unei largi varietăți de probleme economice și sociale de dezvoltare și includ:

1. Fără sărăcie	10. Reducerea inegalităților
2. Fără foame	11. Orașe și comunități durabile
3. Sănătate și bunăstare	12. Consum și producție responsabile
4. Educație de calitate	13. Acțiune pentru climă
5. Egalitatea de gen	14. Viața sub apă
6. Apă curată și sanitație	15. Viața pe pământ
7. Energie curată și la prețuri accesibile	16. Pace, justiție și instituții puternice
8. Muncă decentă și creștere economică	17. Parteneriate centrate pe obiectiv
9. Industrie, inovație și infrastructură	

Pentru a măsura progresul în atingerea obiectivelor de dezvoltare durabilă (SDG), au fost dezvoltati indicatori care vizează diferite aspecte ale performanței de mediu, sociale și economice.

Activitatea 1

>> Această activitate este adecvată pentru a fi desfășurată în grup

Descrierea obiectivelor: Scopul este de a spori înțelegerea și conștientizarea celor 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă (SDG) ale Națiunilor Unite și a interconectării acestora. În acest mod, educatorii din domeniul educației timpurii vor fi capabili să contribuie activ la eforturile globale pentru dezvoltarea durabilă, promovând educația, campaniile de conștientizare și aplicarea practică a principiilor SDG în sectorul învățământului preșcolar.

Materiale: PC, conexiune la internet, pentru a accesa paginile web oficiale referitoare la SDG.

Instrucțiuni:

Lucru în grup și sesiune de reflecție (45 min)

Educatorii se împart în grupuri mici (2-3 educatori per grup) și aleg 2 SDG specifice pe care le vor analiza. Fiecare grup va discuta timp de 10 minute, pe baza informațiilor găsite online, va răspunde la întrebările de mai jos, după care vor împărtăși ideile și vor reflecta împreună asupra informațiilor care au apărut în urma discuțiilor (5 minute).

- De ce sunt importante SDG-urile, din punct de vedere global și local?
- Care este legătura dintre aceste SDG și educație?
- Puteți oferi câteva exemple din viața reală despre cum sunt aplicate diferite SDG în educație și în societate?
- Cum ați putea integra aceste SDG în domeniul dumneavoastră de activitate sau în practica de predare?
- Ce activități sau proiecte ar putea ajuta copiii să înțeleagă și să acționeze pentru atingerea acestor obiective?

NOTĂ: Pentru a face experiența mai captivantă, se poate folosi suportul digital al platformei Mentimeter (<https://www.mentimeter.com/>).

Finalizare: La finalul activității, educatorii vor avea o înțelegere mai profundă a SDG-urilor și sugestii de strategii practice pentru a integra obiectivele globale de sustenabilitate în practica lor didactică.

Pașii următori (Follow-up): Această activitate îi încurajează pe educatori să aleagă un obiectiv personal sau la nivel de grădiniță, astfel încât să implementeze cel puțin un SDG în activitățile educative pe care le vor desfășura în următorii ani.

2. Sustenabilitatea mediului și economia circulară

Conceptul contemporan de sustenabilitate a mediului se referă la ceva mai mult decât reciclare, reutilizare și biodegradabilitate, și anume la o idee mai generală de reducere și modelare a consumului pe care piața l-a promovat timp de decenii prin crearea de nevoi excesive și nenumărate. Modelul tradițional de producție și consum se bazează pe economia liniară, care a fost eficientă în secolul trecut datorită accesului facil la resurse și energie din abundență.

Totuși, pe măsură ce conștientizăm tot mai mult faptul că resursele planetei sunt limitate, devine evidentă necesitatea unei alternative. Economia circulară poate fi o astfel de soluție, propunând un nou mod de a gândi producția și consumul. Prin reducerea deșeurilor și reutilizarea materialelor, acest model permite o dezvoltare economică sustenabilă, fără a depinde în mod direct de consumul constant de resurse.

Economia circulară propune un model sustenabil, axat pe minimizarea deșeurilor prin reutilizare și reciclare, asigurând astfel un ciclu de viață continuu al materialelor, fără ca acestea să ajungă la depozitele de deșeuri. Uniunea Europeană a stabilit o ierarhie clară în gestionarea deșeurilor, o serie de priorități menite să reducă impactul asupra mediului și să sprijine tranziția către o economie circulară.

1. Prevenție: Prima și cea mai importantă măsură în gestionarea deșeurilor este prevenirea apariției acestora. Acest lucru presupune adoptarea unor strategii menite să reducă la minimum cantitatea de deșeuri produse, cum ar fi:
 - Diminuarea consumului de bunuri și servicii prin achiziționarea strict a celor necesare, precum și orientarea către produse durabile și reparabile;
 - Alegerea produsele vrac, evitarea ambalajele excesive și optarea pentru alternative reutilizabile.

2. Reutilizare: Atunci când prevenirea nu este posibilă, a doua prioritate este reducerea cantității de deșeuri produse. Acest lucru poate fi realizat prin diverse strategii:
 - Reutilizarea obiectelor folosite, în locul aruncării lor;
 - Repararea produselor stricate, în loc să cumpărăm altele noi.
3. Reciclare: Transformarea materialelor provenite din deșeuri în produse noi contribuie la economisirea resurselor naturale, reducerea poluării și diminuarea cantității de deșeuri care ajung la groapa de gunoi.
4. Reciclarea energiei: Recuperarea constă în obținerea de energie din deșeuri nereciclabile. Acest lucru se poate face prin incinerare sau cu ajutorul unor tehnologii care produc energie sau căldură.
5. Eliminarea: Ultima și cea mai puțin dorită opțiune pentru gestionarea deșeurilor este trimiterea deșeurilor nereciclabile ori nerecuperabile la depozitele de deșeuri sau în centre de prelucrare.

Activitatea 2

Descrierea obiectivelor: Dezvoltarea capacității de a concepe și implementa activități practice care să integreze principiile dezvoltării durabile, promovarea în mediul educațional a principiilor de sustenabilitate economică și dezvoltare durabilă.

Materiale: PC, conexiune la internet, hârtie, pixuri și sfaturile practice - „Pilule ale sustenabilității”, de ARPAT ([vezi link-ul](#)).

Instrucțiuni:

Reflecție personală (30 min)

1. Citiți cu atenție sfaturile despre durabilitate ARPAT, luați notițe și comparați diferite metode originale disponibile online, adaptate pentru țara dumneavoastră.
2. Gândiți-vă la o activitate zilnică obișnuită și încercați să găsiți modalități prin care să încorporați practici de sustenabilitate. Puteți face mici schimbări sau ajustări prin care acea acțiune să devină mai sustenabilă.

Finalizare: Reflectând asupra activităților de zi cu zi, veți putea înțelege mai bine cum să integrați practici durabile în viața dumneavoastră și, implicit, în sălile de clasă, într-un mod practic și accesibil. Aceste practici le oferă copiilor, încă de la o vârstă fragedă, ocazia de a deveni mai conștienți de importanța sustenabilității.

Pași următori (Follow-up): După această reflecție personală, ar trebui să vă gândiți la activitățile zilnice din clasă pe care le puteți transforma într-un mod mai sustenabil, implicând activ și copiii în acest proces.

3. Recomandările Consiliului UE privind învățarea pentru tranziția ecologică și dezvoltarea durabilă

Recomandări pentru stimularea învățării în contextul tranziției ecologice și al dezvoltării durabile: în iunie 2022, Consiliul Uniunii Europene a adoptat o recomandare prin care încurajează statele membre să sprijine politici și programe axate pe învățarea pentru tranziția ecologică și dezvoltarea durabilă. Aceste măsuri sunt esențiale pentru a se asigura că elevii de toate vârstele dobândesc cunoștințele necesare pentru un trai mai sustenabil și dezvoltă competențele necesare pentru a contribui activ la un viitor sustenabil.

În special, invită statele membre să:

- considere învățarea pentru tranziția ecologică și dezvoltarea durabilă drept o prioritate în politicile și programele de educație și formare;
- ofere tuturor elevilor oportunități de a învăța despre urgențele climatice și problemele legate de durabilitate, atât în cadrul educației formale, cât și al celei non-formale;
- mobilizeze fonduri naționale și europene pentru a investi în echipamente, resurse și infrastructură ecologice și durabile;
- sprijine educatorii în dezvoltarea cunoștințelor și abilităților de predare pentru a aborda eficient problemele legate de urgențele climatice și durabilitate;
- creeze contexte de învățare care promovează sustenabilitatea, integrând toate activitățile și acțiunile desfășurate în școală;
- încurajeze implicarea activă a elevilor și a cadrelor didactice, a autorităților locale și a organizațiilor de tineret în educația privind durabilitatea.

NOTĂ: documentul integral este disponibil [aici](#).

GreenComp: Odată cu adoptarea propunerii „**Recomandări privind învățarea pentru tranziția ecologică și dezvoltarea durabilă**”, **Centrul Comun de Cercetare al Comisiei Europene** a publicat studiul GreenComp care definește cadrul european de competențe pentru durabilitate. (Această activitate este destinată autoinstruirii).

GreenComp definește un set de competențe în domeniul durabilității pentru a răspunde nevoii crescânde a oamenilor de a-și îmbunătăți și dezvolta cunoștințele, abilitățile și atitudinile necesare pentru a gândi, planifica și acționa cu empatie, responsabilitate și grijă față de planetă. Astfel, GreenComp contribuie la dezvoltarea unui comportament durabil în viața de zi cu zi, în muncă și în interacțiunile sociale. Este

un cadru referitor la competențele de durabilitate, oferind un limbaj comun pentru toți cursanții, indiferent de vârstă și nivel educațional, în contexte formale, non-formale și informale de învățare, precum și recomandări pentru educatori.

Mai precis, în domeniul educației, acesta oferă un model conceptual pe care toți cei implicați în învățarea continuă îl pot utiliza cu diferite obiective, cum ar fi:

- Sensibilizarea cu privire la importanța educației pentru sustenabilitatea mediului;
- Crearea de oportunități de învățare pentru dezvoltarea competențelor în materie de durabilitate;
- Evaluarea propriilor metode și abordări educaționale utilizate pentru a sprijini elevii să dezvolte competențe legate de durabilitate.

NOTĂ: Pentru a vedea cum este structurat GreenComp, descărcați [aici](#).

Activitatea 3

Descriere și obiective: Îmbunătățirea cunoștințelor și înțelegerea principiilor de învățare recomandate de Uniunea Europeană legate de sustenabilitatea mediului, integrarea acestora în practicile educaționale ce promovează alfabetizarea ecologică, gândirea critică și participarea activă a copiilor la inițiative de sustenabilitate a mediului. Astfel, se va încuraja dezvoltarea unei culturi a responsabilității față de mediu încă de la o vârstă fragedă, prin educație.

Materiale: PC, conexiune internet, o copie printată a recomandărilor Consiliului.

Instrucțiuni:

1. Autoinstruire (15 min)

Analizați câteva momente structura generală a recomandărilor Consiliului UE, pe care le puteți consulta atât pe suport tipărit, cât și online.

2. Activitate de reflecție asupra cuvintelor-cheie (15 min)

După ce ați analizat cadrul general al documentului, alegeți o secțiune sau un subiect din Recomandările Consiliului UE. Încercați să răspundeți la următoarele întrebări:

- Care sunt obiectivele principale evidențiate în această secțiune a recomandărilor și cum se leagă acestea de obiectivele mai largi precizate în document?
- Cum pot fi implementate recomandările din această secțiune în domeniul dumneavoastră specific sau în practica profesională?
- Ce provocări sau bariere ar putea apărea atunci când încercați să aplicați principiile din această secțiune și cum pot fi acestea depășite în mod eficient?

Ca exercițiu final, identificați un cuvânt-cheie care sintetizează cel mai bine esența secțiunii respective. De exemplu, pentru o secțiune privind competențele ecologice, ați putea alege „competențe” sau „inovare”.

Finalizare: Rezumând recomandările Consiliului UE în cuvinte-cheie de impact, veți obține o înțelegere mai clară a principiilor fundamentale ale învățării pentru sustenabilitatea mediului. Întrebările de reflecție și alegerea unui cuvânt-cheie vă vor ajuta să vă demonstrați înțelegerea, să explorați cum pot fi aplicate practic recomandările, să evaluați conținutul într-un mod critic și să le corelați cu experiențele și contextul dvs. profesional și personal. Acest exercițiu va conduce la o abordare mai profundă și relevantă a principiilor durabilității în educație.

Pașii următori (Follow-up): După această activitate, ar trebui să fiți capabili să transformați aceste principii în strategii clare aplicabile în clasele dumneavoastră, promovând o abordare mai integrată a educației ecologice. Totuși, este important să reflectați asupra răspunsurilor și să identificați eventualele zone unde aveți nevoie de clarificări suplimentare sau de aprofundare. Ce veți face pentru a rezolva aceste lacune? Apoi, împărtășiți o idee sau o observație din acest exercițiu cu un coleg și discutați despre cum principiile din Recomandarea Consiliului UE ar putea influența modul în care lucrați împreună. Acesta poate fi un pas important pentru a aplica mai eficient conceptele în activitățile dvs. educaționale.

4. Activități de rutină și activități în aer liber în educația preșcolară menite promovării sustenabilității mediului

Sustenabilitatea în copilăria timpurie: Învățarea respectului față de mediu de la o vârstă fragedă este esențială pentru a crește cetățeni responsabili și informați, care adoptă un stil de viață durabil. Prin transmiterea de cunoștințe și valori copiilor, aceștia pot învăța obiceiuri de consum mai responsabile decât generațiile anterioare, contribuind astfel la protejarea mediului, care este din ce în ce mai afectat de activitățile umane. Este important să promovăm conștientizarea problemelor de mediu încă de la o vârstă fragedă, pornind de la un mediu familiar și local, deoarece acesta îndeamnă la acțiuni concrete. Sloganuri precum „Salvați panda!” au ajutat la creșterea gradului de conștientizare ecologică, dar nu reușesc întotdeauna să producă schimbări reale. Concentrarea asupra mediului înconjurător din imediata apropiere ajută să răspundem la întrebarea „Ce pot face eu?” și favorizează o relație mai personală cu natura, combătând mentalitatea greșită că natura este o resursă inepuizabilă. Începerea educației timpurii pentru sustenabilitate creează o bază solidă pentru învățarea pe tot parcursul vieții și promovează comportamente care pot avea un impact pozitiv asupra mediului. Această abordare le permite copiilor să înțeleagă că acțiunile mici de zi cu zi pot produce efecte semnificative.

Sustenabilitatea în educația timpurie: Educația copiilor mici este esențială pentru încurajarea protecției mediului, promovând atitudini pozitive față de sustenabilitatea mediului, de la o vârstă fragedă. Educația pentru durabilitate ar trebui să înceapă în copilăria timpurie, încorporând activități ludice și de rutină care încurajează curiozitatea, respectul și comportamentul ecologic. Educația în aer liber este deosebit de eficientă, oferind experiențe directe cu natura care îi ajută pe copii să-și dezvolte sensibilitatea ecologică. Cu toate acestea, doar contactul direct cu natura nu este suficient pentru a crea o conștiință ecologică deplină. La fel de esențială este combinarea activităților în aer liber cu educația ecologică structurată, în cadrul căreia copiii să învețe despre caracteristicile, funcțiile și amenințările pentru mediu. Prin integrarea proiectelor practice și a atelierelor cu experiențe bazate pe natură, educația timpurie poate cultiva o legătură profundă și durabilă cu mediul, ajutând copiii să devină cetățeni responsabili și conștienți de mediul înconjurător. Această abordare holistică garantează că atitudinile durabile devin parte a rutinei zilnice.

Câteva exemple de activități în grădiniță: Implicarea copiilor în activități zilnice este esențială pentru a le forma obiceiuri sănătoase și responsabile față de mediu. Chiar și alegeri simple, cum ar fi cumpărarea unei cantități mai mici de produse și preferarea materialelor naturale, contribuie la un stil de viață mai sustenabil. De asemenea, realizarea unor proiecte creative din materiale reciclate, colaborarea cu asociații de mediu și întâlnirile cu specialiști în domeniu îi pot ajuta pe cei mici să înțeleagă importanța protejării naturii. Iată câteva exemple de activități și gesturi simple care pot fi integrate în rutina zilnică a copiilor la grădiniță. Deoarece am vorbit deja despre importanța educației în aer liber pe tot parcursul acestei lucrări, vom prezenta aici doar câteva exemple de activități care pot fi desfășurate în afara grădiniței.

Curtea grădiniței: Amenajarea unei grădini ecologice în curtea grădiniței îi ajută pe copii să se conecteze cu natura, dezvoltându-le abilitățile de observare, îngrijire și muncă practică. Aceasta încurajează cooperarea cu colegii și educatorii, contribuind totodată la creșterea conștientizării asupra mediului, construirea unei relații armonioase cu natura, recunoașterea ciclului de creștere al legumelor și înțelegerea importanței fructelor și legumelor în alimentație. De asemenea, sprijină învățarea activă, economisirea apei și aprecierea resurselor naturale.

Plantarea unui copac: Plantarea unui copac alături de copii este o activitate valoroasă și educativă, care le poate influența profund relația cu natura. Este important să li se explice de ce acest gest este esențial pentru planetă, ajutându-i să înțeleagă rolul copacilor în producerea oxigenului, îmbunătățirea calității aerului, oferirea de adăpost pentru fauna sălbatică și combaterea schimbărilor climatice. Astfel, cei mici vor învăța să respecte și să prețuiască natura, conștientizând importanța protejării ecosistemelor.

Vizitarea unei ferme educaționale: Pentru a le transmite copiilor importanța agriculturii durabile și a protejării habitatelor naturale, educatorii pot organiza excursii la ferme educaționale. Aceste ferme primesc grădinițe și familii, oferind activități adaptate

copiilor, prin care aceștia descoperă viața animalelor, originea produselor alimentare și specificul mediului agricol. Prin astfel de experiențe, cei mici învață despre alimentația sănătoasă, tradiții și cultură, explorând în mod practic teme precum risipa alimentară, sustenabilitatea, sezonabilitatea și respectul pentru plante și animale.

Exteriorul devine interior: Grădinițele ar trebui să integreze armonios spațiile interioare și exterioare pentru a oferi copiilor oportunități continue de învățare. În interior, zonele pot fi amenajate cu plante, sisteme hidroponice și mini-sere, stimulând curiozitatea și abilitățile de îngrijire. Un insectar poate adăuga o dimensiune interactivă, iar microscopurile digitale le permit copiilor să exploreze în detaliu elementele naturale. Cărțile ilustrate și poveștile despre natură, sustenabilitate și reciclare pot inspira activități și discuții atât în interior, cât și în aer liber, pe tot parcursul anului.

Călătorii ecologice: Organizația Mondială a Sănătății (OMS) numește poluarea aerului „ucigașul tăcut”, cauzată în mare parte de activitățile umane precum centralele electrice, industriile și traficul. Transportul copiilor la școală contribuie semnificativ la traficul din orele de vârf și la poluare, afectând nu numai școlile, ci și orașe întregi. Metodele durabile de transport, cum ar fi mersul pe jos, cu bicicleta sau utilizarea transportului public, pot reduce poluarea. Inițiative precum Pedibus, prin care copiii merg pe jos la școală însoțiți de un adult, promovează obiceiuri sustenabile, reduc traficul și încurajează responsabilitatea față de mediu.

Activitatea 4

>> Aceasta este o activitate de grup.

Descrierea obiectivului: Asigurarea că educatorii dispun de o bibliografie esențială de literatură pentru copii pe tema sustenabilității mediului, adecvată vârstei și atractivă. Aceasta le va asigura resursele necesare pentru a introduce și explora, într-un mod accesibil și interactiv, concepte legate de practici sustenabile, conștientizare ecologică și gestionarea responsabilă a mediului în educația preșcolară.

Materiale: Exemplu de bibliografie, cărți ilustrate despre sustenabilitatea mediului pentru preșcolari.

NOTĂ: Bibliografie exemplificativă 1. La natura (E. Adbage); 2. Il piccolo giardiniere (E. Hughes) ; 3. L'albero magico (C. Matheson) ; 4. Il riciclo (L. Freytag) ; 5. La protesta (E. Lima) ; 6. La libertà del polpo (M. Meloy e F. Sala); 7. La bambina che piantava gli alberi (C. Hart e A. Suvorova); 8. Un solo mondo (M. Foreman); 9. Amico albero (S. Donati); 10. Natura dentro (A. Papini).

Instrucțiuni:

1. Introducere (20 min)

Activitatea începe cu o prezentare a importanței rutinei și a obiectivelor educaționale în educația preșcolară pentru promovarea sustenabilității mediului. Educatorii sunt invitați să reflecteze asupra modului în care cărțile ilustrate pentru copii pot sprijini învățarea despre protejarea mediului. Grupul analizează rolul cărților ilustrate ca instrumente educaționale esențiale în copilăria timpurie și explorează posibilitatea de a îmbina lectura poveștilor despre natură cu activități practice legate de sustenabilitate.

2. Alcătuirea bibliografiei (10 min)

Educatorii vor avea acces la o listă bine structurată de cărți și resurse esențiale despre sustenabilitatea mediului, adaptate nivelului de dezvoltare cognitivă și emoțională a copiilor preșcolari. Aceștia vor parcurge rapid bibliografia exemplificativă și vor contribui cu titluri de cărți pe care le cunosc deja sau vor efectua căutări online pentru a completa lista, asigurând astfel o selecție cât mai diversificată și relevantă.

Notă: Dacă activitatea se va desfășura în cadrul unei grădinițe, se recomandă utilizarea resurselor din biblioteca comună.

3. Lectura animată (20 min)

Educatorii se împart în grupuri mici și pregătesc o lectură animată a unei cărți alese din bibliografia despre sustenabilitatea mediului. Fiecare grup prezintă lectura în fața întregii clase, folosind expresivitate vocală, gesturi și elemente vizuale pentru a o face captivantă. După finalizarea tuturor prezentărilor, clasa discută și propune două activități educative inspirate de cărțile prezentate, care să îi ajute pe copii să exploreze în mod practic și creativ conceptele de sustenabilitate.

Finalizare: Combinația dintre lecturi și activități sustenabile va sprijini înțelegerea timpurie a unor concepte precum reciclarea, conservarea naturii și respectul pentru resursele naturale, prin povești și ilustrații interactive, captivante și adaptate vârstei copiilor. Astfel, educatorii vor fi pregătiți să integreze teme legate de sustenabilitatea mediului în lecțiile și activitățile zilnice, folosind cărțile selectate pentru a dezvolta conștientizare ecologică și obiceiuri pozitive, într-un mod accesibil și educativ pentru copii.

Pași următori (Follow-up): Educatorii propun posibile experiențe practice care pot fi implementate în viitor pentru a sprijini învățarea despre sustenabilitatea mediului.

5. Reciclare și creativitate în educația timpurie

Piramida deșeurilor

În conformitate cu sistemul ierarhic de tratare a deșeurilor propus de Uniunea Europeană, personalul didactic va avea responsabilitatea de a da un bun exemplu copiilor și de a preveni risipa. Aceștia trebuie să se asigure că se achiziționează doar produsele cu adevărat necesare, care au o durată de viață îndelungată sau care pot fi reparate, și să limiteze achiziționarea produselor cu ambalaje excesive. Activitățile educaționale pot fi organizate pe baza piramidei deșeurilor, care vizează:

- Reutilizarea: Un obiect care nu mai este folosit poate fi încă util altcuiva. Educatorii pot organiza, de exemplu, zile de târg în care copiii pot da o nouă viață jocurilor, cărților sau hainelor pe care nu le mai folosesc, prin schimbul acestora. Aceste activități încurajează copiii să aprecieze valoarea obiectelor și să învețe cum să le recicleze, promovând astfel comportamente sustenabile.
- Repararea: Obiectele stricate pot fi reparate prin organizarea unor ateliere de reparații, în care adulții competenți, cum ar fi părinții, bunicii sau experți, sunt invitați să participe și să le arate copiilor, prin activități practice, cum să își repare obiectele uzate. Această abordare nu doar că promovează sustenabilitatea, dar îi învață și pe cei mici să aprecieze importanța întreținerii și a reutilizării lucrurilor.
- Reciclarea: Transformarea deșeurilor în produse noi este esențială pentru a învăța copiii să nu irosească nimic. Pe lângă micile acțiuni zilnice, cum ar fi utilizarea dosului hârtiei pentru a crea carnețele sau folosirea resturilor de la mesele consumate pentru a face compost pentru grădina grădiniței, se pot organiza *ateliere de reciclare creativă*. În aceste ateliere, copiii pot da frâu liber imaginației, dând o a doua șansă materialelor aruncate și transformându-le în obiecte noi și utile.
- Eliminarea deșeurilor: Copiii pot fi implicați în separarea deșeurilor la școală, transformând acest proces într-o practică de rutină. Astfel, aceștia vor învăța de la o vârstă fragedă cum să sorteze corect deșeurile, contribuind la dezvoltarea unui comportament responsabil față de mediu.

Activitatea 5

Descrierea obiectivelor: Scopul este de a încuraja capacitatea educatorilor de a stimula creativitatea fiecărui copil, prin utilizarea materialelor reciclate în atelierele educaționale. Aceasta le va permite educatorilor să conceapă activități captivante și practice, care să sprijine exprimarea creativă a copiilor și să dezvolte conștiința ecologică, promovând în același timp sustenabilitatea și reciclarea.

Materiale: Materialele reciclate vor varia în funcție de tipul de atelier implementat
Instrucțiuni:

Atelier de reciclare pentru crearea de produse din deșeuri (30 min)

Găsiți câteva deșeuri în funcție de disponibilitate și de tipul de atelier pe care doriți să îl desfășurați în clasa dumneavoastră, apoi încercați să creați un produs din acestea.

Sugestii:

- O jucărie (de exemplu, o mașină de carton);
- O cutie de depozitare din carton reciclat;
- Bijuterii (de exemplu, margele din hârtie sau din capace de plastic);
- Ghivece din sticle sau din cutii de conserve.

Finalizare: Folosindu-vă creativitatea pentru a transforma materialele reziduale într-un produs nou, ați demonstrat puterea reciclării. Ca educatori, competențele și abordările pe care le-ați aplicat pot inspira copiii să gândească critic în ceea ce privește durabilitatea, inovarea și rezolvarea problemelor în activitățile lor zilnice. Astfel, aceștia vor învăța că fiecare material are potențialul de a fi reinventat, iar resursele pot fi valorificate în moduri neașteptate și utile.

Pașii următori (Follow-up): După ce culeg sugestii și idei, educatorii pot implementa aceste tipuri de activități cu copiii, având în vedere posibilele bariere, precum resursele limitate, dificultățile de organizare sau disponibilitatea materialelor.

Rezumat

Educația privind sustenabilitatea mediului este esențială pentru copii, deoarece le oferă înțelegerea impactului acțiunilor umane asupra planetei și îi echipează cu cunoștințele și valorile necesare pentru a face alegeri informate și sustenabile. Învățând în copilăria timpurie despre concepte precum conservarea, reciclarea și energia regenerabilă, copiii cresc cu un sentiment de responsabilitate față de mediu. Educația în aer liber consolidează acest proces, oferind experiențe practice care le permit copiilor să se conecteze direct cu natura, să observe ecosistemele și să aprecieze mai profund mediul înconjurător. Combinarea acestor două abordări stimulează gândirea critică, rezolvarea de probleme și un angajament pe termen lung față de protejarea planetei.

Evaluare

Proiectarea unei activități de rutină sau a unei activități în natură, pentru nivelul preșcolar, pe tema sustenabilității mediului.

Resurse suplimentare

<https://www.arpat.toscana.it/documentazione/brochure/pillole-di-sostenibilita>

Modulul 2:

Utilizarea strategiilor pedagogice incluzive

Modulul 2 - Utilizarea strategiilor pedagogice incluzive

Elaborat de European University Cyprus

Prezentarea generală a modulului

Acest modul analizează felul în care dizabilitatea este înțeleasă din diverse perspective filozofice și teoretice și cum aceste abordări influențează identificarea barierelor din educația în aer liber. De asemenea, sunt prezentate principiile de bază ale strategiilor pedagogice incluzive, cu accent pe Designul Universal (UD), diferențiere, designul universal pentru învățare și importanța colaborării.

În acest modul, educatorii pentru învățământul preșcolar vor găsi o prezentare generală a următoarelor aspecte: (1) concepte legate de dizabilitate și educația în aer liber (OE), (2) accesibilitate și design universal (UD): identificarea barierelor și găsirea soluțiilor, (3) pedagogii incluzive pentru educația în aer liber și (4) proiectarea activităților educative incluzive în spațiul exterior. După partea teoretică, educatorii vor avea la dispoziție trei activități practice pentru a aplica principiile modulului, precum și două instrumente de evaluare care îi vor ajuta să analizeze eficiența strategiilor incluzive de implicare a copiilor cu deficiențe de mobilitate în activitățile educaționale desfășurate în aer liber.

Durata/timpul estimat pentru realizare

Se estimează că parcurgerea acestui modul va dura aproximativ 6 ore.

Obiective

Scopul principal al acestui modul este:

- Familiarizarea participanților cu conceptul de dizabilitate, cu accent pe deficiențele de mobilitate și barierele fizice;
- Prezentarea principiilor de bază ale educației incluzive și educației în aer liber (OE), construite în jurul conceptelor de accesibilitate și design universal.

Rezultate așteptate ale învățării

După finalizarea acestui modul, educatorii vor putea:

- să identifice barierele care îngreunează participarea copiilor cu deficiențe de mobilitate la activitățile de educație în aer liber (OE) și să identifice soluții pentru a le depăși;
- să înțeleagă și să aplice diverse strategii pedagogice incluzive în contextul educației în aer liber;
- să folosească instrumente și resurse incluzive pentru a facilita participarea tuturor copiilor la activitățile în aer liber;
- să creeze un mediu de învățare incluziv care să respecte și să valorizeze diversitatea.

Metodologia de instruire

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

Finanțat de Uniunea Europeană. Punctele de vedere și opiniile exprimate aparțin, însă, exclusiv autorului (autorilor) și nu reflectă neapărat punctele de vedere și opiniile Uniunii Europene sau ale Agenției Executive Europene pentru Educație și Cultură (EACEA). Nici Uniunea Europeană și nici EACEA nu pot fi considerate răspunzătoare pentru acestea.
Numărul proiectului: 2023-1-IT02-KA220-SCH-000165552

Învățarea bazată pe experiența personală, învățarea bazată pe scenarii (videoclipuri), învățarea bazată pe observație.

Cerințe de formare

Materiale tipărite: Ghidul Outdoor4MI și programul de formare a educatorilor.

Laptop, conexiune la internet, fișe, hârtie și stilou.

Metode de evaluare/Instrumente

Chestionare, observare și autorefecție

Introducere

Este important ca educatorii din învățământul preșcolar să înțeleagă că modul în care percepem și abordăm dizabilitatea este influențat de diverse perspective filozofice și teoretice. Pentru a crea un mediu de învățare mai incluziv, acest modul analizează conceptul de dizabilitate și felul în care acesta este construit, identificând barierele, în special cele care apar în activitățile în aer liber. Totodată, modulul promovează utilizarea strategiilor pedagogice incluzive, cu accent pe abordări precum Designul Universal, Diferențierea și Designul Universal pentru Învățare (UDL).

Se pune un accent deosebit pe faptul că aplicarea practicilor incluzive în educația în aer liber asigură participarea activă a fiecărui copil în aceste experiențe.

1. Abordări ale dizabilității și educația în aer liber

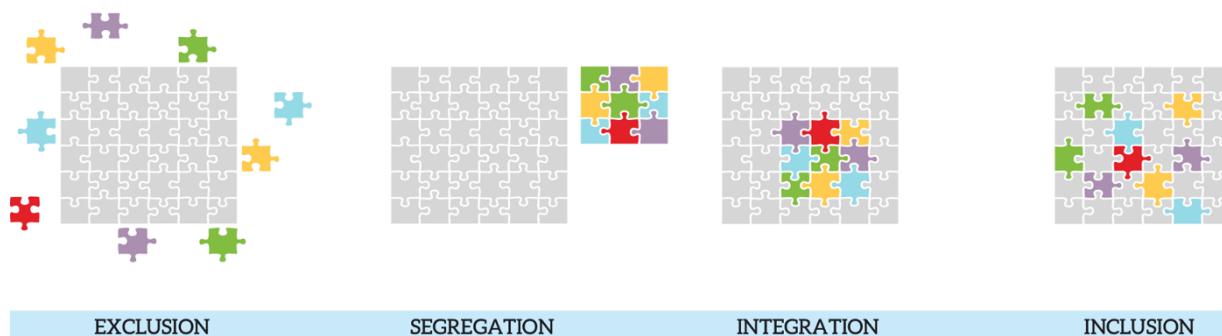
Convingerea că fiecare copil are dreptul la o educație de calitate, care să promoveze demnitatea și dezvoltarea optimă, este fundamentul unor programe internaționale importante, precum [Convenția pentru Drepturile Copilului \(CRC\)](#) și [Convenția privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilități \(CRPD\)](#). Aceste principii sunt susținute de organizații globale, regionale și naționale și sunt reflectate în diverse politici educaționale. Totuși, încă există bariere semnificative care împiedică accesul egal la educație pentru toți copiii, în special pentru cei cu dizabilități.

Diferitele modele de dizabilitate joacă un rol esențial în modelarea strategiilor educaționale pentru elevii cu dizabilități. Aceste modele stau la baza dezvoltării unor abordări menite să ofere șanse egale tuturor copiilor și să creeze medii de învățare incluzive, atât în clasă, cât și în aer liber. Aceste modele sunt:

- Modelul medical consideră dizabilitatea ca o problemă personală ce necesită tratament medical.
- Modelul caritabil vede dizabilitatea ca o tragedie personală, care are nevoie de caritate și îngrijire.
- Modelul social se concentrează pe dizabilitate ca rezultat al barierelor sociale și susține eliminarea acestor bariere prin acțiune socială.

- Modelul drepturilor omului cere responsabilitate colectivă pentru egalitate, punând accent pe acțiuni sociale și politice pentru a asigura drepturile fundamentale ale omului.

Modelele diferite ale dizabilității influențează modul în care abordăm educația copiilor cu dizabilități. În educație, întâlnim abordări precum **excluderea**, **segregarea**, **integrarea** și **incluziunea**. De exemplu, educația specială este adesea asociată cu modelul medical, punând accent pe „rezolvarea” problemelor identificate la copil. Integrarea presupune ca acești copii să fie plasați în școli de masă, dar nu garantează întotdeauna o experiență educațională de calitate. În schimb, educația incluzivă se bazează pe modelul social și al drepturilor omului, promovând eliminarea barierelor și oferirea de oportunități egale pentru toți copiii, astfel încât aceștia să poată accesa cu succes, printr-o abordare care se fundamentează pe respectul drepturilor fundamentale ale omului.

Activitatea 1: Activitate de reflecție - identificarea interpretărilor și stereotipurilor privind dizabilitățile în practicile educaționale

Descriere: Această activitate vă invită să reflectați asupra practicilor educaționale, discursurilor și atitudinilor din mediul școlar, axându-vă pe modul în care acestea pot ilustra diferitele modele de dizabilitate și abordări educaționale. Veți înțelege cum o practică sau o atitudine cotidiană în educație poate fi influențată de stereotipuri și percepții legate de dizabilitate, iar acest lucru vă va ajuta să dezvoltați o înțelegere mai profundă asupra educației incluzive ca o abordare transformativă, bazată pe drepturile omului și justiția socială.

Materiale: Hârtie și pix

Instrucțiuni:

Reflecțați câteva momente la fiecare afirmație din fișa intitulată „Concepte și stereotipuri privind dizabilitățile”. (Anexa 1)

Apoi identificați:

Ce model de dizabilitate reprezintă fiecare afirmație?

Ce abordări educaționale reprezintă fiecare afirmație?

Finalizare: Reflectând asupra acestor aspecte, veți putea identifica mai ușor modalități de promovare a egalității de șanse, a libertății de alegere și a dezvoltării competențelor, punând accentul mai degrabă pe ajustări sistemice decât pe cele individuale.

Monitorizare: Pe măsură ce reflectați asupra afirmațiilor, gândiți-vă la propriile experiențe (dacă aveți), la exemple din mediile educaționale actuale, sau chiar la exemple contradictorii. Luați în considerare diverse perspective referitoare la percepțiile și abordările referitoare la dizabilitate.

2. Accesibilizare și Design Universal: identificarea obstacolelor și soluțiilor

Activitățile în aer liber oferă oportunități valoroase de învățare pentru copiii mici, însă pot apărea obstacole care limitează participarea, în special pentru copiii cu dizabilități. Pentru a crea medii de învățare în aer liber cu adevărat incluzive, educatorii trebuie să înțeleagă aceste obstacole, să aplice strategii și să folosească resurse adecvate pentru a le depăși. Este esențial să identifice obstacolele comune și să analizeze cum pot contribui tehnologia și resursele inovatoare la eliminarea acestora. În acest sens, educatorii trebuie să conștientizeze faptul că cele mai comune bariere sau obstacole în calea învățării în aer liber includ:

- **Bariere fizice:** Terenul accidentat, căile înguste sau lipsa echipamentelor de exterior accesibile pot împiedica copiii cu probleme de mobilitate să participe pe deplin.
- **Lipsa echipamentelor adaptate:** Echipamentul standard pentru activități în aer liber adesea nu răspunde necesităților copiilor cu nevoi fizice diferite, limitându-le participarea.
- **Bariere sociale:** Copiii cu probleme de comunicare se pot confrunta cu dificultăți în interacțiunea cu colegii în timpul activităților în aer liber, ceea ce duce la excludere.
- **Bariere legate de atitudine:** Concepțiile eronate despre abilitățile copiilor pot restrânge tipurile de activități oferite, reducând astfel oportunitățile copiilor cu dizabilități de a participa activ și cu sens.
- **Bariere curriculare:** Este posibil ca activitățile educative în aer liber să nu fie întotdeauna concepute cu flexibilitate, ceea ce poate exclude copiii cu nevoi și abilități de învățare diferite.
- **Planificare insuficientă pentru nevoi diverse:** Spațiile și activitățile în aer liber sunt adesea proiectate fără a lua în considerare gama largă de abilități, limitând incluziunea.

Pentru a identifica și a concepe soluții de adresare a diferitelor bariere, având în vedere în mod specific nevoile copiilor cu deficiențe de mobilitate, dar și ale copiilor cu profiluri, interese și așteptări diverse, educatorii ar trebui să aplice principiul fundamental al accesibilității și să integreze principiile Designului Universal.

Accesibilitatea este un principiu fundamental care asigură accesul egal pentru toate persoanele, în special pentru cele cu dizabilități¹. Pentru a realiza o incluziune deplină, societatea trebuie să înlăture diferitele bariere care împiedică accesul persoanelor cu dizabilități la facilități, produse și servicii.

Designul Universal este un concept mai larg, definit de Centrul pentru design universal de la Universitatea de Stat din Carolina de Nord drept „proiectarea produselor și a mediilor pentru a fi utilizabile de către toți oamenii, în cea mai mare măsură posibilă, fără a fi nevoie de adaptare sau de proiectare specializată”. Acesta conține șapte principii importante care au rolul de a se asigura că mediul proiectat, tehnologia, serviciile și produsele sunt utilizabile și accesibile pentru un public cât mai larg posibil, fără a fi nevoie de adaptări sau modernizări specializate¹. Pe scurt, acestea sunt:

1. **Utilizare echitabilă:** Designul este util și comercializabil pentru persoanele cu diverse abilități.
2. **Flexibilitate în utilizare:** Designul se adaptează unei game largi de preferințe și abilități individuale.
3. **Utilizare simplă și intuitivă:** Utilizarea designului este ușor de înțeles, indiferent de experiența, cunoștințele, competențele lingvistice sau nivelul de atenție al utilizatorului.
4. **Informații sesizabile:** Designul comunică eficient informațiile necesare utilizatorului, indiferent de condițiile ambientale sau de capacitățile senzoriale ale acestuia.
5. **Toleranța la eroare:** Proiectarea minimizează pericolele și consecințele negative ale acțiunilor accidentale sau neintenționate.
6. **Efort fizic redus:** Designul poate fi utilizat eficient și confortabil chiar și cu un minim de efort.
7. **Dimensiuni și spațiu pentru accesare și utilizare:** Dimensiunea și spațiul sunt adecvate pentru acces, atingere, manipulare și utilizare, indiferent de mărimea corpului, postura sau mobilitatea utilizatorului.¹

¹ United Nations: UN Enable - Accessibility (2007), <https://www.un.org/esa/socdev/enable/disacc.htm>. Last accessed 1 Nov 2023

² The Centre for Excellence in Universal Design (CEUD). Ireland: <https://universaldesign.ie/>

Designul Universal și accesibilitatea sunt interconectate, deoarece cea de-a doua se referă la dezvoltarea de soluții pentru realizarea Designului Universal, ca un concept care îmbrățișează valorile fundamentale ale diversității umane, incluziunii sociale și egalității, promovând un mediu fără bariere și incluziv. Atât Designul Universal, cât și accesibilitatea trebuie privite în strânsă legătură cu tehnologia. Astfel, unele soluții tehnologice și inovatoare pentru medii proiectate universal sunt:

- **Tehnologii asistive inovatoare (AT):** Tehnologiile adaptative, cum ar fi scaunele cu roțile de teren sau dispozitivele care înlesnesc deplasarea pe suprafețe exterioare neuniforme, rampe portabile și dispozitivele de mobilitate pot permite copiilor cu deficiențe fizice să exploreze mai liber mediile exterioare și să participe la activități în natură. În plus, tehnologia realității virtuale (VR) ar putea simula experiențe în aer liber, sporind implicarea senzorială atunci când există limitări fizice.
- **Spații de joacă accesibile:** Principiile Designului Universal pledează pentru crearea unor medii accesibile tuturor, indiferent de abilități. De exemplu, spațiile în aer liber pot fi dotate cu rampe, poteci netede și echipamente de joacă concepute pentru diverși utilizatori, cum ar fi leagăne accesibile din scaunul cu roțile și zone de joacă senzoriale.
- **Mijloace de comunicare augmentativă și alternativă (AAC):** Pentru copiii cu dificultăți de comunicare, utilizarea dispozitivelor de transmisie vocală cu amplificatoare pentru utilizarea în aer liber sau a panourilor de comunicare bazate pe imagini în timpul jocurilor în aer liber poate sprijini interacțiunea lor cu colegii și educatorii.
- **Aplicații și instrumente interactive de învățare:** Tehnologia care îmbunătățește explorarea în aer liber, cum ar fi aplicațiile de identificare a naturii pe bază de tabletă, dispozitivele de mărire sau camerele digitale, poate fi utilizată pentru a face activitățile în aer liber mai atractive și mai accesibile pentru toți copiii.

Activitatea 2: Activitate de observare - Identificarea barierelor și a soluțiilor

Descriere: Această activitate îi încurajează pe educatori să observe spațiile de învățare în aer liber și să identifice barierele care pot limita participarea copiilor cu dizabilități, în special a celor cu deficiențe de mobilitate. Aceste bariere pot fi de natură fizică, socială sau legate de mediul înconjurător. Reflectând critic asupra principiilor Designului Universal, educatorii vor putea crea medii exterioare accesibile și incluzive, contribuind astfel la dezvoltarea unei atitudini deschise și incluzive.

Materiale: Pix, fișă tipărită intitulată „Design Universal- Fișă de observații” (Appendix 2)

Instrucțiuni:

1. Mergeți într-o plimbare în afara grădiniței sau prin cartierul dumneavoastră,

- într-un un parc sau un alt spațiu în aer liber folosit de copii pentru învățare și recreere. Observați cu atenție amenajarea locului, precum și activitățile desfășurate de copii.
2. Completați „Fișa de observație și analizați accesibilitatea locului prin prisma principiilor Designului Universal, reflectând asupra modului în care spațiul răspunde nevoilor tuturor copiilor, inclusiv ale celor cu dizabilități.
 3. Luați notițe cu privire la aspectele identificate, justificându-vă observațiile.
 4. Dacă locația nu este ușor accesibilă sau dacă vremea nu permite plimbarea, vizionați un videoclip relevant, cum ar fi de exemplu: [Video 1: Outdoor learning with young children.](#) sau [Video 2: Playgrounds to Outdoor Learning Environments](#), sau orice alt video care este adaptat contextului local și în care activitățile se desfășoară asemănător.

Finalizare: Prin aplicarea principiilor Designului Universal, principalele provocări, precum obstacolele fizice, sociale și de mediu, care limitează participarea tuturor copiilor la activități în aer liber, pot fi identificate mai ușor. Aceste principii ne ajută să proiectăm medii exterioare incluzive și accesibile, în care toți copiii, indiferent de nevoile lor, să se poată bucura de oportunități egale de învățare și recreere.

Monitorizare: Promovarea activităților în aer liber adaptate unor nevoi diferite de mobilitate, precum și altor nevoi fizice, senzoriale și de învățare ale copiilor, contribuie la crearea unei experiențe educative mai echitabile, fundamentate pe accesibilitate și justiție socială. Aceasta asigură participarea tuturor copiilor și sprijină dezvoltarea unui mediu incluziv și corect.

3. Pedagogie incluzivă pentru educația în aer liber

După ce au format o mentalitate incluzivă, educatorii din învățământul timpuriu ar trebui să se concentreze pe aplicarea unor strategii variate, care să răspundă nevoilor tuturor copiilor. Fie că vorbim despre dizabilități, diferențe de gen, contexte culturale sau preferințe individuale, fiecare copil are dreptul la sprijin și șanse egale de reușită. În acest sens, este important să oferim opțiuni, sprijin individualizat, să fim flexibili și adaptabili, să realizăm adaptări rezonabile și să respectăm unicitatea fiecărui copil.

Pentru a integra aceste principii, ne bazăm pe abordări precum Design Universal pentru Educație (UDL), Instruirea Diferențiată și Predarea Colaborativă. Acestea oferă recomandări pentru proiectarea și implementarea unor practici educaționale incluzive, adaptate nevoilor și potențialului fiecărui copil. Pe scurt:

Designul Universal pentru Educație își propune să facă învățarea accesibilă și inovatoare pentru toată lumea prin luarea în considerare a fiecărui posibil cursant, încă de la început, asigurându-se că obiectivele, metodele, materialele și evaluările

educaționale pot fi personalizate pentru a răspunde diverselor nevoi, fiind în același timp disponibile pentru toți. Acesta are la bază trei mari principii:

- Conceperea unor mijloace multiple de implicare, adică oferirea de opțiuni variate care să-i motiveze pe copii și să le stimuleze implicarea activă în procesul de învățare;
- Conceperea unor mijloace multiple de reprezentare, adică prezentarea informațiilor într-o varietate de moduri, pentru a răspunde diferitelor stiluri și nevoi de învățare ale copiilor;
- Crearea unor mijloace multiple de acțiune și exprimare, adică oferirea de opțiuni diverse pentru comunicare, activități fizice și alte forme de participare, astfel încât fiecare copil să poată contribui și învăța într-un mod care i se potrivește.

Fiecare principiu al Designului Universal pentru Învățare (UDL) are un set de instrucțiuni și repere care pot fi găsite pe site-ul web al organizației CAST care a introdus UDL - [CAST organisation who introduced UDL](#).

Instruire diferențiată, bazată pe cercetările lui Carol Tomlinson (2000), presupune o abordare flexibilă, care recunoaște și răspunde diversității intereselor, nivelurilor de pregătire și stilurilor de învățare ale elevilor, fiind strâns legată de principiile Designului Universal pentru Învățare (UDL). Această strategie implică adaptarea conținutului, proceselor, rezultatelor și mediilor de învățare pentru a satisface nevoile individuale ale fiecărui elev, promovând astfel o educație democratică bazată pe egalitate de șanse și justiție socială.

Predarea participativă este o abordare larg utilizată pentru a sprijini succesul educației incluzive. Aceasta se bazează pe o viziune comună, valori împărtășite și asumarea responsabilităților de către educatori care colaborează pentru a concepe și implementa procesul de învățare. Prin acțiuni coordonate și prin cultivarea încrederii între profesioniști, această metodă contribuie la dezvoltarea unui sistem educațional mai incluziv, asigurând un mediu de învățare holistic și favorabil tuturor copiilor.

Activitatea 3: Proiectarea activităților în aer liber pe baza Designului Universal pentru Învățare

>> Aceasta este o activitate de grup.

Descriere:

Această activitate colaborativă implică educatorii în conceperea unei activități în aer liber bazate pe principiile Designului Universal pentru Învățare (UDL). Prin identificarea principalelor elemente ale designului universal, ale instruirii diferențiate și ale predării participative, educatorii vor fi capabili să integreze aceste principii atunci când planifică structura și conținutul activităților educaționale în aer liber.

Materiale: Un dispozitiv digital cu acces la internet pentru [Universal Design for Learning Guidelines](#), o coală de hârtie și un pix.

Instrucțiuni:

1. Acordați-vă timp pentru a studia [Universal Design for Learning Guidelines](#)
2. Apoi, discutați în grup despre cum ați putea aplica aceste recomandări atunci când planificați o activitate în aer liber. Gândiți-vă împreună la elemente precum obiectivele de învățare, materialele necesare, modul de desfășurare a activității și felul în care veți evalua progresul copiilor.
3. Concepeți o activitate în aer liber pentru grupul de copii, ținând cont de diversitatea nevoilor și a stilurilor lor de învățare. După ce activitatea este stabilită, analizați împreună modul în care ați integrat principiile Designului Universal pentru Învățare (UDL) în proiectarea acesteia.

Finalizare: Activitatea promovează colaborarea între educatori, un element-cheie în pedagogiile incluzive. Principii precum posibilitatea de a alege, flexibilitatea, sprijinul individual și respectul pentru diversitate sunt fundamentale în promovarea incluziunii.

Monitorizarea: Educatorii pot împărtăși între ei dificultățile întâmpinate în crearea unei activități bazate pe principiile UDL, reflectând asupra unor aspecte precum rolul lor în cadrul activității, modul de organizare a spațiului exterior, colaborarea cu familiile sau resursele necesare pentru implementare.

4. Proiectarea activităților educative incluzive în aer liber

Pentru a explora mai profund aspectele legate de dizabilitate, accesibilitate și principiile UDL, cei trei piloni ai proiectării învățării prezentați aici sunt considerați complementari. Proiectarea activităților incluzive, care valorifică accesibilitatea, tehnologia și alte resurse sau instrumente, se axează pe trei elemente esențiale (conform adaptării realizate de Mavrou, 2023, în UNICEF Guide on the use of AT in Education):

Designul (proiectarea) – care ar trebui să fie centrată pe participant și să respecte principiile UDL și ale pedagogiei incluzive.

Tehnologia/instrumentele – care aduc un plus de valoare în promovarea accesibilității și incluziunii în redefinirea sarcinilor și experiențelor de învățare pentru toți copiii.

Participarea – care este promovată prin punerea în aplicare a strategiilor de diferențiere în activitățile educaționale pentru a oferi oportunități egale de interacțiune și implicare.

Atunci când ținem cont de aceste trei elemente, aplicarea principiilor UDL și a altor strategii incluzive – cum ar fi diferențierea sau predarea participativă – devine mai ușoară. Astfel, putem crea experiențe de învățare relevante și accesibile, care le oferă

tuturor copiilor, inclusiv celor cu deficiențe de mobilitate, șanse reale de a participa activ, de a se implica și de a interacționa în cadrul activităților – chiar și în cele care presupun efort fizic, de la care sunt adesea excluși.

Rezumat

Acest modul pune accentul pe principiile de proiectare incluzivă a învățării, oferind educatorilor oportunitatea de a-și aprofunda înțelegerea dizabilității și a practicilor incluzive, în special în educația în aer liber.

Principalele concluzii ale acestui modul sunt:

- Dizabilitatea ar trebui percepută ca o responsabilitate colectivă privind egalitatea, punând accentul pe acțiunea socială și politică pentru respectarea drepturilor omului.
- Designul universal oferă un cadru pentru eliminarea barierelor și sprijinirea accesibilității și a învățării incluzive în aer liber.
- Pedagogiile incluzive, precum Designul Universal pentru Învățare (UDL), Diferențierea și Predarea participativă, fac din educația în aer liber o activitate accesibilă și atractivă care promovează incluziunea și echitatea.
- Elementele de proiectare, tehnologie/instrumente și participare oferă un cadru pentru crearea de activități în aer liber flexibile, suportive, care să răspundă diverselor abilități, bazate pe principiile educației incluzive.

Educatorii pot aplica cele de mai sus astfel:

- Să identifice elementele de accesibilitate și ale Designului Universal în aspectele fizice, sociale și atitudinale ale unui mediu de învățare în aer liber.
- Să aplice principiile Designului Universal pentru a elimina barierele din spațiile de învățare în aer liber, asigurând astfel accesibilitatea și participarea activă a tuturor copiilor în activitățile desfășurate în aer liber.
- Să integreze principiile Designului Universal pentru Învățare și Diferențierea în conceperea de experiențe educaționale care să permită fiecărui copil să se implice pe deplin în activitățile educative în aer liber.

Evaluare

Pentru a valida și consolida noile abordări, modulul oferă două instrumente de evaluare, fiecare conceput pentru a aborda un obiectiv specific: (1) **înțelegerea principiilor fundamentale ale UDL** (2) **să analizeze critic proiectarea activităților educative în aer liber**.

- (a) Răspundeți la un scurt [Test privind Designul Universal pentru Învățare](#) pentru a vă autoevalua înțelegerea celor mai importante principii ale UDL.
- (b) Folosiți fișa intitulată *Fișă de autorefecție* pentru a vă analiza în mod critic propria experiență, precum și activitățile în aer liber pe care le-ați propus. Dacă aveți la îndemână un videoclip cu o activitate desfășurată afară, îl puteți folosi pentru inspirație sau analiză. Folosiți criteriile din rubrică ca un ghid, nu ca o listă rigidă – scopul e să identificați ce merge bine și unde mai e loc de creștere.

Resurse suplimentare

- [Convention on the Rights of Persons with Disabilities \(CRPD\)](#)
- [The Convention on the Rights of the Child \(CRC\)](#)
- Broșură și informații privind modelul de loc de joacă incluziv din Israel: [Friendship Park An Accessible & Inclusive Playground](#)
- [Inclusive Play Design Guide](#)
- Lectură: Encarnação, P., Ray-Kaesler, S. and Bianquin, N. (Eds.) [Guidelines for Supporting Children with Disabilities' Play: Methodologies, Tools, And Contexts.](#)
- [Tomlinson, C. A. \(2000\). The Differentiated Classroom: Responding to the Needs of all Learners. Alexandria: Association for Supervision and Curriculum Development.](#)
- [The Centre for Universal Design Resources \(Ireland\)](#)
- UNICEF Guide (2021). [Good Practice Guide on Building an Inclusive Playground](#)
- [UNICEF Guide \(2023\) The use of Assistive Technology in Education: A Guide for Teachers and Schools](#)
- [Universal Design Guidelines for Built Environment in Ireland](#)

Activitatea 1 – Test de asociere

De ce este important să înțelegem modul în care este construit conceptul de dizabilitate în educație? Asociați abordarea și modelul de dizabilitate corespunzător fiecărei afirmații.

Întrebarea 1:

Afirmație: În grădinița mea, copiii cu deficiențe de mobilitate stau deoparte în timpul orelor de educație fizică, adică de trei ori pe săptămână, pentru a primi sprijin individual, deoarece nu pot participa la educație fizică (gimnastică).

Întrebarea 2:

Afirmație: În timpul excursiilor cu clasa, părinții copiilor cu dizabilități sunt rugați să îi transporte pe cont propriu dacă doresc ca aceștia să participe, deoarece autobuzul școlar nu își asumă responsabilitatea pentru transportul lor.

Întrebarea 3:

Afirmație: Pentru a crește gradul de conștientizare asupra problematicei dizabilităților, grădinița noastră organizează un târg în aer liber, cu scopul de a strânge fonduri pentru achiziționarea unui scaun cu roțile destinat unui copil cu dizabilități din grădiniță.

Întrebarea 4:

Afirmație: Educatoarea a organizat o excursie în natură, într-un spațiu exterior cu poteci netede și largi, dar a adus și o platformă portabilă pentru utilizatorii de scaune cu roțile.

Activitatea 1 – Test de asociere - Răspunsuri

De ce este important să înțelegem modul în care este construit conceptul de dizabilitate în educație? Asociați abordarea și modelul de dizabilitate corespunzător fiecărei afirmații:

Întrebarea 1:

Afirmație: În grădinița mea, copiii cu deficiențe de mobilitate stau deoparte în timpul orelor de educație fizică, adică de trei ori pe săptămână, pentru a primi sprijin individual, deoarece nu pot participa la educație fizică (gimnastică).

Model - abordare: Medical - Separare: deficiența percepută ca un deficit personal și abordări axate pe reabilitare și educație specială.

Întrebarea 2:

Afirmație: În timpul excursiilor cu clasa, părinții copiilor cu dizabilități sunt rugați să îi transporte pe cont propriu dacă doresc ca aceștia să participe, deoarece autobuzul școlar nu își asumă responsabilitatea pentru transportul lor.

Model - abordare: Medical - Excludere: deficiența percepută ca deficit personal și abordări axate pe reabilitare și educație specială.

Întrebarea 3:

Afirmație: Pentru a crește gradul de conștientizare asupra problematicei dizabilităților, grădinița noastră organizează un târg în aer liber, cu scopul de a strânge fonduri pentru achiziționarea unui scaun cu roțile destinat unui copil cu dizabilități din grădiniță.

Model - abordare: Model caritabil - Separare: dizabilitatea este percepută ca o tragedie personală, iar intervențiile se bazează frecvent pe activități care accentuează separarea și perpetuează relații de putere inegale.

Întrebarea 4:

Afirmație: Educatoarea a organizat o excursie în natură, într-un spațiu exterior cu poteci netede și largi, dar a adus și o platformă portabilă pentru utilizatorii de scaune cu roțile.

Model - abordare: Modelul social și al drepturilor omului - Incluziune: o modalitate de a elimina barierele, de a respecta diversitatea și de a oferi șanse egale; reprezintă integrarea abordărilor privind accesibilitatea și designul universal pentru toți copiii.

Activitatea 2: Design Universal: Evaluați accesibilitatea și incluziunea unui spațiu educațional în aer liber pe baza celor 7 principii ale Designului Universal

Fișă de observație

	Principiu	Indicații	Observații și comentarii
1	Utilizare echitabilă	Să asigure acces egal la utilizarea echipamentelor pentru toți, să evite segregarea sau stigmatizarea, să respecte intimitatea, securitatea și siguranța, și să aibă un design atractiv și incluziv pentru toți.	
2	Flexibilitatea utilizării	Să ofere posibilitatea de a alege modul de utilizare, să sprijine acuratețea și precizia utilizatorului, să asigure adaptarea la ritmul utilizatorului.	
3	Utilizare simplă și intuitivă	Să elimine complexitatea inutilă, să fie în concordanță cu așteptările și intuiția utilizatorului, să se adapteze la o gamă largă de competențe lingvistice și de citire, să aranjeze informațiile în funcție de importanța lor, să ofere sugestii și feedback eficient în timpul și după finalizarea sarcinii.	
4	Informații sesizabile	Să folosească diverse modalități (picturale, verbale, tactile) pentru a prezenta informațiile esențiale, să asigure un contrast clar între acestea și mediul înconjurător, să diferențieze elementele astfel încât să poată fi descrise (de exemplu, oferirea de instrucțiuni sau indicații) și să asigure compatibilitatea cu echipamentele sau dispozitivele utilizate de copii.	

5	Toleranța greșală la	Elementele sunt asamblate astfel încât să reducă la minimum pericolele și erorile, avertizează asupra pericolelor și erorilor și a elementelor de siguranță, descurajează acțiunile nehibzuite în sarcinile care necesită vigilență.	
6	Efort fizic redus	Permite utilizatorilor să mențină o poziție neutră a corpului, necesită un efort de manevrare rezonabil, reduce la minimum acțiunile repetitive și efortul fizic susținut.	
7	Dimensiuni și spațiu pentru acces și utilizare	Să asigure o linie vizuală clară către elementele importante pentru orice utilizator așezat sau în picioare, să permită accesul confortabil la toate componentele pentru orice utilizator așezat sau în picioare, să ia în considerare variațiile în ceea ce privește dimensiunea mâinii și a prinderii, să ofere spațiu adecvat pentru utilizarea dispozitivelor de asistență sau a asistenței personale.	

Evaluarea finală

Urmăriți un material video sau observați o activitate reală desfășurată în aer liber de către clasă/grup, ori reflectați asupra unei activități pe care ați proiectat-o în calitate de educator. Notați dacă sunt îndeplinite criteriile stabilite. În caz contrar, formulați sugestii concrete pentru implementarea lor.

Criteriu	Observații
1. Crearea de contexte și oferirea de oportunități care să stimuleze entuziasmul și implicarea activă.	
1.1 Oportunități pentru emoții intense, cum ar fi entuziasmul 1.2 Oportunități pentru un sentiment de satisfacție, depășirea unei dificultăți 1.3 Spațiul fizic oferă o combinație de materiale și echipamente naturale 1.4 Mediul fizic oferă o varietate de forme de peisaj 1.5 Mediul asigură oportunități echilibrate de asumare a riscurilor	
2. Crearea de oportunități care să încurajeze creativitatea și dezvoltarea prin modelare pozitivă.	
2.1 Oportunități de modificare, modelare a mediului și exprimare a imaginației 2.2 Oportunități de explorare și descoperirea unor spații noi 2.3 Oportunități de creativitate și de dezvoltare a încrederii în sine 2.4 Spațiul include materiale care pot fi mutate, modificate, combinate 2.5 Spațiul oferă posibilitatea de a se implica în diferite tipuri de joacă	
3. Experimentarea incluziunii și a egalității de șanse	
3.1 Oportunități de interacțiune, de participare la activități de grup și un sentiment de apartenență pentru fiecare 3.2 Oportunități de experiențe similare pentru copii de diferite vârste, tipuri de siluetă și abilități 3.3 Spațiul oferă oportunități egale de joacă pentru copiii cu nevoi fizice, intelectuale, senzoriale, medicale, de învățare,	

nediagnosticate, dizabilități multiple sau fără dizabilități 3.4 Echipamentul (leagăne, tobogane, trasee etc.) este sigur și accesibil tuturor	
4. Mediu primitiv și accesibil	
4.1 Spațiul este ușor accesibil tuturor 4.2 Spațiul este aproape de o zonă rezidențială și este ușor de accesat 4.3 Spațiul și echipamentele sunt bine întreținute 4.4 Spațiul oferă un sentiment de siguranță 4.5 Spațiul oferă acces la o toaletă adaptată pentru oricine 4.6 Spațiul are suficiente locuri de parcare 4.7 Spațiul are bănci sau mese, este adecvat pentru familii	
5. Varietate de spații	
5.1 Există suficiente zone pentru diferite activități, cum ar fi jocul activ sau liniștit 5.2 Există spații suficient de mari care oferă oportunități de activitate fizică pentru mulți copii, cum ar fi alergatul 5.3 Există spații mici, „ascunse”, cu mai puțini oameni, care oferă liniște și intimitate 5.4 Suprafețele sunt realizate din materiale ecologice 5.5 Spațiile sunt suficient de largi pentru deplasarea copiilor cu dizabilități	
6. Diversitate de materiale	
6.1 Există o varietate de echipamente, suprafețe și materiale naturale (sol, apă etc.) 6.2 Spațiul oferă copiilor de diferite vârste, constituții și abilități posibilitatea de a participa la aceleași activități 6.3 Echipamentul poate fi utilizat de un număr mare de copii și de o diversitate de copii	

Modulul 3:

Integrarea tehnologiei digitale în activitățile educaționale în aer liber

Modulul 3 - Integrarea tehnologiei digitale în activitățile educaționale în aer liber

Dezvoltat de Newark School Malta

Prezentare generală a modulului

Scopul acestui modul este de a instrui cadrele didactice cu privire la modul de inițiere a copiilor mici în alfabetizarea digitală, punând accentul pe competențele digitale de bază, într-un mod adecvat nivelului lor de dezvoltare. Această secțiune le oferă educatorilor abilitățile necesare pentru a utiliza instrumentele digitale în scopul facilitării explorării lumii fizice de către copii, atât în aer liber, cât și în clasă, într-un mod creativ și sigur. Se pune accent pe dezvoltarea competențelor fundamentale, cum ar fi utilizarea corectă a dispozitivelor digitale, înțelegerea practicilor sigure în mediul digital și stimularea creativității prin tehnologie. Având în vedere că utilizarea instrumentelor digitale devine tot mai importantă în educație, este esențial ca educatorii să ghideze copiii în folosirea acestor tehnologii cu încredere, pentru a-și lărgi cunoștințele despre mediul natural și digital deopotrivă. Totodată, colaborarea dintre educatori și părinți are un rol important în promovarea unor practici digitale sigure, atât la grădiniță, cât și acasă, astfel încât experiențele din aer liber să poată fi continuate și explorate și prin intermediul tehnologiei

Durata/Timp estimat pentru finalizare

Timpul de parcurgere a acestui modul este de aproximativ 6 - 8 ore.

Obiective

Obiectivul principal al acestui modul este:

- de a oferi educatorilor cunoștințe privind integrarea instrumentelor digitale în educația timpurie;
- de a asigura înțelegerea beneficiilor integrării tehnologiei în educația timpurie, inclusiv în cadrul educației în aer liber;
- de a asigura educatorilor cunoștințele necesare pentru a utiliza instrumentele TIC într-un mod benefic pentru copiii de grădiniță;
- de a reflecta asupra strategiilor de prevenire a potențialelor riscuri asociate utilizării tehnologiei în cadrul educației în aer liber.

Rezultatele preconizate ale învățării

După finalizarea acestui modul, educatorii ar trebui:

- să cunoască rolul și beneficiile instrumentelor digitale în educația preșcolară;
- să poată identifica diverse instrumente și tehnologii digitale care pot îmbunătăți experiențele de învățare atât în aer liber, cât și în interior;
- să dispună de competențele și alfabetizarea digitală relevante pentru educația preșcolară;

- să integreze instrumentele digitale pentru a transpune experiențele din aer liber în clasă, oferind oportunități de învățare similare copiilor care nu pot participa fizic.

Metodologia de instruire

Învățarea bazată pe investigație, care include lectură, instrumente vizuale, auditive și kinestezice.

Cerințe de formare

- Dispozitiv electronic pentru a efectua cercetări online legate de cuvintele cheie și linkurile către sursele indicate în schița modului;
- Dispozitiv electronic pentru a susține testul;
- Dispozitiv/Creion și hârtie pentru a scrie jurnalul de reflecție.

Metode/Instrumente de evaluare

Jurnal de reflecție, listă de verificare și evaluare online cu întrebări tip grilă.

Introducere

Tema acestui modul se axează pe integrarea instrumentelor digitale în educația în aer liber, concepute în mod special pentru copii mici, inclusiv pentru cei cu deficiențe motorii. Prin utilizarea tehnologiei în cadrul natural, educatorii pot crea experiențe de învățare incluzive, captivante și stimulative, care răspund nevoilor diverse ale tuturor copiilor.

Acest modul este esențial în contextul educațional actual, în care tehnologia se intersectează tot mai mult cu procesul educativ. Educația în aer liber aduce beneficii semnificative pentru copiii mici, stimulând dezvoltarea fizică, socială și cognitivă. Pentru copiii cu deficiențe motorii, aceste beneficii sunt mai reduse în absența unor adaptări corespunzătoare. Instrumentele digitale pot reduce aceste disparități prin îmbunătățirea accesibilității, facilitarea participării și promovarea experiențelor de învățare colaborativă. Studiile arată că integrarea tehnologiei în educația în aer liber poate îmbunătăți implicarea și poate spori rezultatele educaționale ale tuturor copiilor, inclusiv ale celor cu dizabilități (Herodotou, 2018; Kuo et al., 2019).

Scopul acestui modul este de a sprijini educatorii să conceapă experiențe de învățare în aer liber incluzive, îmbogățite cu ajutorul tehnologiei, care să răspundă nevoilor diverse ale tuturor copiilor, promovând un mediu în care fiecare copil să se poată dezvolta.

1. Educația incluzivă și rolul tehnologiilor digitale în educația în aer liber

Educația incluzivă își propune să se asigure că fiecare copil, indiferent de abilitățile sau nevoile sale, are acces la oportunități de învățare relevante și echitabile. Pentru copiii mici, acest lucru presupune crearea unor medii în care aceștia să poată explora, să se implice și să se dezvolte, să se simtă valoroși și susținuți. Educația în aer liber, prin natura sa multisenzorială și dinamică, oferă o platformă puternică pentru promovarea incluziunii. Instrumentele digitale pot completa

experiențele de învățare, eliminând barierele, îmbunătățind accesibilitatea și încurajând participarea activă pentru toți copiii, inclusiv pentru cei cu dizabilități.

Alfabetizarea digitală este o abilitate esențială în lumea actuală invadată de tehnologie, iar dezvoltarea acesteia ar trebui să înceapă în copilăria timpurie, prin metode adecvate vârstei. Instrumentele digitale, precum aplicațiile interactive despre natură sau dispozitivele adaptabile, pot fi integrate fără efort în mediile de învățare în aer liber pentru a promova explorarea practică.

Este deja evident că tehnologia și educația în aer liber au roluri complementare în cadrul educației timpurii. În timp ce experiențele în aer liber, bazate pe natură, sprijină dezvoltarea fizică, socială, emoțională și cognitivă, tehnologia utilizată adecvat poate îmbunătăți abilitățile cognitive, dezvoltarea socio-emoțională și învățarea academică. Totuși, beneficiile tehnologiei depind de factori precum sprijinul adultului, calitatea conținutului și limitele utilizării, în special având în vedere riscurile pe care le implică, mai ales pentru copiii sub trei ani.

Activitatea 1:

Utilizarea abilităților digitale pentru educația incluzivă în aer liber

(Transpunerea activităților de interior în aer liber)

>>> Aceasta este o activitate de grup.

Descriere: Această activitate încurajează educatorii să exploreze, să testeze și să aplice independent instrumente digitale menite să sprijine educația incluzivă în aer liber, punând accent pe reflecția continuă și adaptarea acestora. De asemenea,

activitatea ajută educatorii din învățământul preșcolar să își dezvolte abilitățile digitale pentru a crea experiențe educaționale accesibile și incluzive în aer liber, mai ales pentru copiii cu deficiențe motorii. Prin auto-reflecție, utilizarea unor instrumente digitale și crearea de activități, educatorii învață cum să folosească tehnologia pentru a încuraja copiii să se implice activ în mediul natural înconjurător.

Materiale:

- Tablete sau smartphone-uri cu aplicații pentru explorarea naturii (de exemplu, Seek by iNaturalist - [Identificarea plantelor și a animalelor](#) , Merlin Bird ID - [Informații esențiale despre păsări](#));
- Suporturi simple sau reglabile pentru tablete;
- Căști cu bluetooth sau difuzoare portabile pentru ascultarea instrucțiunilor audio sau a sunetelor din natură;
- Aplicații pentru înregistrare audio (de exemplu, Sound Recorder, Easy Voice Recorder);
- Jurnale reflexive sau instrumente digitale pentru documentare.

Instrucțiuni:

1. Reflectați câteva momente asupra întrebării: „Cum pot instrumentele digitale să îmbunătățească învățarea în aer liber pentru copii, indiferent de nevoile lor diverse?”
2. Căutați instrumente sau aplicații digitale utilizate în educația în aer liber (de exemplu, aplicații pentru identificarea plantelor sau animalelor, lupe digitale sau aplicații pentru înregistrarea sunetelor). Reflectați asupra modului în care aceste instrumente sporesc accesibilitatea și implicarea copiilor în natură.
3. Testați aplicațiile enumerate pentru a înțelege cum ar putea acestea îmbunătăți experiențele educative în aer liber. De exemplu:
 - Seek by iNaturalist: Permite copiilor să identifice plante, animale și insecte, prin simpla direcționare a camerei către ele. Ajustați suportul tabletei pentru a face aplicația accesibilă copiilor aflați în scaune cu roți.
 - Sound Recorder: Folosiți aplicația pentru a înregistra sunetele păsărilor sau alte sunete din natură; nu este necesară participarea activă a copiilor.
4. Reflectați asupra caracteristicilor de accesibilitate ale fiecărui instrument digital, asupra modului în care ele oferă sprijin copiilor cu deficiențe motorii. Notați ceea ce ați observat.
5. Folosind instrumentele digitale, concepeți o activitate simplă și accesibilă de explorare a naturii.
 - Exemplu de activitate: Digital Nature Scavenger Hunt [Cum să organizezi o vânătoare de comori în natură](#)

- Obiective: Folosind această aplicație, participanții vor identifica elemente din natură (de exemplu, frunze, insecte).
- Pași:
 - a. Împărțiți participanții în grupuri mici, de 3-4 persoane.
 - b. Îndrumați-i să folosească aplicația pentru a identifica obiectele enumerate în listă.
 - c. Pentru copiii cu dificultăți de mobilitate, montați o tabletă pe un suport și plasați-o în zonele unde se află obiectele.
 - d. Pentru a capta sunete din natură, includeți o componentă audio, folosind aplicația Sound Recorder.
 - e. Reflecție: Documentați-vă, planificați și reflectați asupra modalităților de a face această activitate accesibilă pentru toate nivelurile de abilitate. Considerați că instrumentele digitale au ajutat la crearea unei experiențe incluzive?

6. Utilizând o aplicație de înregistrare audio, înregistrați instrucțiuni simple sau recomandări. Analizați modul în care îndrumările audio sunt de ajutor copiilor care nu pot citi sau care nu pot ține o tabletă în mână.

7. Redați înregistrările, testând volumul și claritatea acestora. Reflectați asupra modului în care aceste înregistrări ar putea veni în sprijinul copiilor cu nevoi diferite.

Finalizare

Reflectați la propria experiență cu instrumentele digitale și la modul în care acestea au sprijinit crearea unor oportunități de învățare în aer liber, accesibile tuturor copiilor. Tehnologia a făcut procesul de învățare mai ușor de parcurs și mai atrăgător, în special pentru copiii cu deficiențe motorii. Ce metode vi s-au părut cele mai eficiente pentru a încuraja participarea activă și interacțiunea? Cu ajustări și îmbunătățiri constante, aceste instrumente digitale pot deveni un sprijin valoros pentru incluziune, accesibilitate și pentru redescoperirea plăcerii de a explora natura.

Pașii următori (Follow-Up): Încercați să implementați vânătoarea de comori digitale sau o activitate similară în natură. Observați reacțiile și implicarea copiilor, acordând o atenție deosebită provocărilor legate de accesibilitate. Solicitați feedback de la colegi sau observați reacțiile copiilor, notând eventualele aspecte care pot fi îmbunătățite. Căutați și alte instrumente digitale sau tehnologii adaptive. Luați în considerare caracteristicile de accesibilitate, precum comenzile vocale, cititoarele de ecran și setările ajustabile, care ar putea sprijini copiii cu nevoi diverse. Reluați această activitate, îmbunătățind-o de fiecare dată pe baza feedback-ului și a observațiilor. Documentați orice noi informații, ajustări reușite sau idei pentru utilizarea altor instrumente digitale care să creeze experiențe educative incluzive în aer liber.

În plus, căutați alte instrumente digitale și opțiuni de tehnologie adaptivă. Luați în considerare funcțiile de accesibilitate, cum ar fi comenzile vocale, cititoarele de ecran și setările ajustabile, care pot ajuta copiii cu diverse nevoi.

2. Instrumente virtuale și strategii pentru educația incluzivă bazată pe natură

Tehnologia asistivă joacă un rol esențial în facilitarea participării și învățării pentru copiii cu dizabilități, inclusiv pentru cei cu deficiențe motorii. Cercetările arată că utilizarea tehnologiilor asistive poate îmbunătăți comunicarea, mobilitatea și accesul la conținut educațional (Behrmann, 1998). În cadrul activităților în aer liber, integrarea instrumentelor digitale — precum dispozitivele adaptive sau aplicațiile mobile — poate oferi copiilor cu deficiențe motorii posibilitatea de a interacționa mai mult cu mediul înconjurător și cu colegii, sprijinind astfel incluziunea și colaborarea.

Integrarea instrumentelor virtuale în educația timpurie reprezintă o modalitate inovativă de a face învățarea bazată pe natură accesibilă pentru toți copiii, inclusiv pentru cei cu deficiențe motorii. Platforme precum Google Earth și aplicațiile pentru excursii virtuale oferă experiențe imersive care permit copiilor să exploreze ecosisteme, viața sălbatică și peisaje, fără a părăsi sala de clasă.

Teoria cogniției încorporate susține că procesele cognitive sunt profund legate de interacțiunile corpului cu lumea înconjurătoare (Wilson, 2002). În contextul educației în aer liber, această teorie subliniază importanța activităților fizice și a experiențelor senzoriale pentru dezvoltarea cognitivă. Instrumentele digitale care încurajează implicarea fizică — precum aplicațiile de realitate augmentată — pot îmbunătăți înțelegerea copiilor asupra mediului înconjurător, susținând atât învățarea, cât și dezvoltarea abilităților motorii.

Pentru a crea experiențe de învățare virtuală cu adevărat incluzive, educatorii trebuie să adopte strategii care să răspundă unor abilități diverse. Acest lucru înseamnă dezvoltarea unor activități care oferă multiple modalități de implicare, cum ar fi descrieri audio pentru scene vizuale atractive sau opțiuni de explorare ce includ elemente tactile și senzoriale, precum efecte sonore, pentru a crește astfel imersiunea. Studiile arată că activitățile în aer liber au beneficii semnificative pentru dezvoltarea copiilor mici, contribuind la îmbunătățirea atenției, a abilităților sociale și a stării emoționale (Kuo et al., 2019). Integrarea instrumentelor digitale în astfel de activități nu doar că sporește implicarea, ci și sprijină copiii cu deficiențe motorii în depășirea barierelor fizice, oferindu-le șansa de a se bucura de avantajele activităților educative în aer liber.

Activitatea 2:

Învățare autonomă pentru educatori: Planificarea activităților educative incluzive în aer liber

(Aducerea naturii în interior - Utilizarea instrumentelor virtuale pentru educație ecologică accesibilă)

Descriere: Această activitate le oferă educatorilor îndrumări pentru crearea unor experiențe educaționale accesibile despre natură, desfășurate în interior cu ajutorul instrumentelor digitale. Pentru a descoperi cum pot susține educația incluzivă, educatorii vor utiliza Google Earth și aplicații de excursii virtuale, apoi vor elabora și testa un scurt plan de lecție bazat pe aceste resurse, oferindu-le copiilor o experiență interactivă de explorare a naturii.

De asemenea, activitatea îi ajută pe educatori să găsească soluții pentru a face lecția accesibilă copiilor cu deficiențe motorii și să descopere activități care să îi implice pe toți copiii. Astfel, educatorii vor putea crea experiențe captivante și incluzive, oferindu-le tuturor copiilor oportunitatea de a explora și învăța despre natură, indiferent de contextul fizic.

Materiale: Dispozitiv cu acces la internet (computer/tabletă); Google Earth, aplicație de călătorii virtuale (de exemplu, National Geographic Kids) [Tabăra Fermierilor | Excursie Virtuală | KidVision Pre-K](#) sau [canalul de youtube Kidvision](#); Opțional: proiector sau tablă interactivă, materiale pentru luarea de notițe.

Instrucțiuni:

1. Reflectați asupra activităților desfășurate anterior în aer liber și gândiți-vă cum pot fi utilizate instrumentele virtuale pentru a crea experiențe similare, accesibile pentru toți copiii.
2. Deschideți Google Earth și o aplicație de călătorii virtuale. Vizitați o locație naturală (de exemplu Marele Canion). Imaginați-vă cum puteți folosi aceste instrumente într-un mod interesant.
3. Alegeți un subiect legat de natură (de exemplu, ecosisteme, faună). Concepeți activități virtuale și o listă de teme de discutat; identificați instrumente de sprijin vizuale sau senzoriale pentru a spori implicarea copiilor.
4. Parcurgeți lecția, gândindu-vă la modalități de a implica copiii cu deficiențe de mobilitate (de exemplu, prin descrierea detaliată a locurilor vizitate, permițându-le să aleagă destinațiile).
5. Identificați posibilele obstacole pe care le pot întâmpina copiii cu deficiențe de mobilitate și explorați modalități de adaptare a activităților, cum ar fi includerea de materiale tactile sau integrarea unor efecte sonore care să le faciliteze participarea.

Finalizare: Analizați în ce mod activitățile în aer liber, susținute cu ajutorul tehnologiei digitale, pot contribui la promovarea incluziunii și implicării copiilor cu deficiențe de mobilitate. Reflecțați, de asemenea, la următoarele întrebări:

- Ce beneficii aduc activitățile educative virtuale copiilor cu dificultăți de mobilitate?
- Cum puteți implica copiii în alegerea destinațiilor virtuale?
- Ce alte tematici ar mai putea fi explorate virtual?

Pașii următori (Follow-up): Rugați copiii să înregistreze observațiile dintr-o călătorie virtuală. Dacă este posibil, aduceți în interior elemente naturale (de exemplu, frunze) pentru a realiza o comparație tactilă. Încurajați-i pe copii să creeze lucrări de artizanat inspirate de locațiile virtuale pe care le-au vizitat.

În plus, realizați tururi virtuale și experiențe 360°. Aflați cum să creați sau să navigați imagini/videoclipuri panoramice 360°, folosind instrumente precum [Google Street View](#), [Ricoh Theta](#) sau camerele [Insta360](#). Utilizați platforme precum [Matterport](#) pentru a crea tururi virtuale interactive ale peisajelor naturale.

Pentru aplicații de realitate augmentată (AR), folosiți aplicații precum [Seek by iNaturalist](#) sau [PlantSnap](#) pentru a captura flora și fauna din lumea reală și a simula mediile lor în AR. Dezvoltați proiecte AR de bază cu instrumente precum [Spark AR](#) sau [Reality Composer](#).

3. Alfabetizarea digitală și gestionarea riscurilor în educația în aer liber

Alfabetizarea digitală în educația în aer liber presupune echiparea copiilor și a educatorilor cu abilități de utilizare a instrumentelor digitale, îmbunătățind astfel experiența educațională în aer liber. Instrumentele digitale pot sprijini observația, documentarea și reflecția în timpul activităților în aer liber. De asemenea, acestea pot oferi acces la o gamă mai largă de resurse educaționale și pot ajuta copiii să se conecteze cu natura într-un mod inovativ.

Elementele esențiale ale alfabetizării digitale în cadrul educației în aer liber includ:

- Utilizarea tehnologiei pentru observație: Camerele digitale, tabletele sau smartphone-urile pot fi folosite pentru a documenta activitățile și interacțiunile copiilor cu mediul înconjurător.
- Învățare interactivă: resursele digitale pot oferi activități interactive care completează activitățile de învățare în aer liber, cum ar fi excursiile virtuale în natură, colectarea de date despre mediu sau povestirile digitale.

- Siguranța utilizării tehnologiei: învățați-i pe copii cum să folosească dispozitivele digitale într-un mod responsabil, asigurându-vă că tehnologia îmbunătățește activitatea educativă și nu distrage atenția.
- Identificarea riscurilor:
 - Siguranța dispozitivelor: faceți o listă de verificare a siguranței dispozitivelor și gândiți-vă la pașii necesari pentru manipularea sigură a acestora în aer liber (de exemplu, folosirea huselor de protecție, păstrarea dispozitivelor în zone umbrite pentru a reduce reflexia ecranului).
 - Confidențialitatea și protecția datelor: revizuiți măsurile de bază pentru protejarea confidențialității, cum ar fi oprirea identificării locației și limitarea colectării datelor personale. Identificați motivele pentru care asigurarea confidențialității este importantă în mod special în contextele educaționale care îi implică pe copii.
 - Echilibrarea timpului petrecut în fața ecranului: gândiți-vă la modul în care timpul petrecut pe ecran poate influența concentrarea copiilor și interacțiunea lor cu natura. Identificați cele mai bune practici pentru a limita utilizarea ecranelor.

Activitatea 3 - Învățare autonomă pentru educatori: Abilități de alfabetizare digitală

Descriere: Această activitate oferă o abordare holistică privind modul în care fiecare instrument digital poate fi utilizat în cadrul educației în aer liber, oferind un cadru pentru educatori pentru a integra tehnologia în mod eficient în procesul lor de predare.

Instrumentele digitale enumerate le oferă educatorilor diverse modalități de a îmbunătăți educația în aer liber, prin furnizarea unor modalități interactive și captivante de a documenta, împărtăși și evalua progresul copiilor. Aceste instrumente susțin creativitatea copiilor, promovează comunicarea cu familiile și încurajează comportamentele pozitive în timpul activităților în aer liber.

Materiale: Educatorii au nevoie de acces la o tabletă, un smartphone sau un computer cu aplicația specifică instalată. Accesul la internet poate fi necesar pentru unele instrumente, pentru comunicare în timp real sau pentru partajarea de resurse.

Instrucțiuni:

1. Educatorii trebuie să configureze instrumentul digital și să creeze un profil de clasă sau grup.
2. Copiii pot folosi instrumentul pentru a-și documenta activitățile educative în aer liber, prin realizarea de fotografii, înregistrarea de videoclipuri sau participarea la activități interactive.

3. Educatorii ar trebui să verifice și să ofere feedback pe baza lucrărilor sau progresului realizat.
4. Părinții ar trebui să fie incluși în acest proces, primind actualizări sau având posibilitatea de a vizualiza activitățile copilului lor prin intermediul instrumentului digital.

Instrumente digitale:

1. Seesaw:

Seesaw este un instrument interactiv de portofoliu digital care permite copiilor să-și documenteze învățarea prin fotografii, videoclipuri și înregistrări audio. Acesta ajută educatorii să capteze momentele din timpul activităților în aer liber și să le partajeze cu familiile în timp real. Seesaw încurajează învățarea reflectivă și comunicarea între copii, educatori și părinți.

2. ClassDojo: este un instrument de gestionare a clasei care ajută educatorii să urmărească comportamentul copiilor și să interacționeze cu părinții. Este deosebit de util în activitățile educative în aer liber, pentru a promova comportamentele pozitive și pentru a oferi feedback în timp real. ClassDojo permite, de asemenea, comunicarea cu părinții, ajutându-i să fie informați despre progresul copilului lor în timpul activităților în aer liber.

3. Padlet: este un instrument online versatil care permite educatorilor să creeze panouri colaborative. Este ideal pentru documentarea activităților educaționale în aer liber ale copiilor. Educatorii și copiii pot împărtăși fotografii, observații și idei, încurajând reflecția în grup. De asemenea, este un instrument excelent pentru a primi sfaturi despre siguranță sau informații despre natură, care pot fi împărtășite cu familiile.

4. Storybird: este un instrument digital care le permite copiilor să creeze propriile povești, adăugând ilustrații și texte. După sesiunile de învățare în aer liber, copiii pot folosi Storybird pentru a crea povești despre experiențele lor în natură, încurajând creativitatea și dezvoltarea limbajului. Oferă oportunitatea copiilor de a reflecta asupra a ceea ce au învățat și de a-și împărtăși poveștile cu ceilalți.

5. Tiggly: este un instrument de învățare interactiv care ajută copiii să interacționeze cu aplicațiile digitale prin obiecte fizice. Deși jocul în aer liber implică de obicei activitate fizică, Tiggly oferă o modalitate de a combina jocul digital cu cel fizic, îmbinând învățarea tactilă cu aplicațiile digitale. Acesta este deosebit de util pentru încurajarea dezvoltării abilităților senzoriale și motorii.

6. LittleBits: sunt blocuri electronice care permit copiilor să exploreze concepte de tehnologie și inginerie. În activitățile în aer liber, LittleBits pot fi folosite pentru a învăța copiii despre circuite și inginerie de bază, prin crearea unor proiecte simple, compatibile cu mediul exterior, cum ar fi stații meteorologice sau obiecte artizanale care luminează, combinând creativitatea cu învățarea STEM.

7. **Nature Watch:** Este o aplicație care ajută copiii să identifice plante, animale și insecte în timpul activităților în aer liber. Aceasta promovează alfabetizarea ecologică și le permite copiilor să își documenteze descoperirile în format digital. Este o modalitate excelentă de a conecta copiii la natură, încurajând în același timp curiozitatea și explorarea.
8. **Outdoor Classroom Day:** Este o inițiativă care încurajează școlile și grădinițele să realizeze lecțiile în aer liber. Aplicația asociată oferă resurse și idei de activități pentru activități educative în aer liber. Este un instrument util pentru educatorii din cadrul educației timpurii, care caută inspirație și îndrumare despre cum să integreze educația în aer liber în curriculumul lor.
9. **Montessori 's 123 Math:** Această aplicație bazată pe metoda Montessori ajută copiii mici să se familiarizeze cu concepte matematice elementare prin activități interactive. În timpul jocurilor în aer liber, educatorii pot folosi această aplicație pentru a consolida concepte precum numărarea, formele sau modelele pe care copiii le pot întâlni natural în mediul înconjurător, cum ar fi numărarea frunzelor sau identificarea formelor din natură.

Finalizare: După încheierea activității în aer liber, educatorii ar trebui să reflecteze asupra experiențelor și progreselor realizate de copii. Încurajați copiii să continue să exploreze și să-și documenteze experiențele; lăudați-le dezvoltarea abilităților digitale și fizice.

Pași următori (Follow-Up): După finalizarea activităților în aer liber, educatorii pot folosi instrumentele digitale pentru a evalua progresul, a recunoaște realizările și a comunica cu părinții. Urmărirea progresului poate include stabilirea unor noi obiective de învățare sau continuarea explorării unor subiecte legate de educația în aer liber. Instrumentele pot fi, de asemenea, utilizate pentru planificarea viitoare, ajutând educatorii să urmărească evoluția și învățarea de-a lungul timpului.

Rezumat

Bazele teoretice pentru integrarea instrumentelor digitale în educația în aer liber pentru copiii mici, în special cei cu deficiențe motorii, sunt complexe și se bazează pe teorii și tehnici educaționale deja consacrate. Aceste teorii subliniază importanța implicării active, a incluziunii și accesibilității în crearea unor medii educaționale eficiente, care să sprijine dezvoltarea tuturor copiilor.

De ce sunt utile aceste instrumente educatorilor din învățământul preșcolar:

- **Sporesc implicarea:** Aceste instrumente fac învățarea mai interactivă și captivantă, ceea ce este esențial pentru atenția și dezvoltarea copiilor mici.

- **Sprijină stiluri de învățare diferite:** Multe dintre aceste instrumente oferă conținut multimedia (vizual, auditiv, kinestezic) care se adresează diferitelor preferințe de învățare.
- **Sporesc colaborarea:** promovează colaborarea între copii și educatori, între educatori și părinți, încurajând formarea unei comunități.
- **Extinde învățarea dincolo de sala de clasă:** Aceste instrumente contribuie la extinderea procesului de învățare dincolo de sala de clasă, oferind acces virtual la resurse, activități și chiar la experiențe de educație ecologică.
- **Promovează siguranța și conștientizarea:** Ajută copiii să înțeleagă cum să fie în siguranță și să se comporte responsabil în natură.

Modulul își propune să ajute educatorii să înțeleagă modul în care instrumentele digitale pot îmbunătăți educația în aer liber și pot răspunde nevoilor diverse ale copiilor. Participanții vor explora strategii adaptative, vor evalua activitățile în aer liber pentru a asigura incluziunea și vor învăța despre gestionarea riscurilor legate de utilizarea tehnologiei.

Evaluare

Pentru a valida și consolida cunoștințele și abordările dezvoltate recent, acest modul oferă două instrumente de evaluare și reflecție:

- „Care sunt potențialele riscuri atunci când folosim tehnologia în educația în aer liber?” Gândiți-vă la riscurile fizice (de exemplu, pericolul de a se împiedica, reflexia ecranelor, etc.), problemele de confidențialitate și protecția datelor, impactul asupra interacțiunii sociale a copiilor.
- Notați-vă gândurile într-un jurnal, identificând orice dificultăți pe care le-ați întâlnit sau le anticipați în activitatea de predare.

Resurse suplimentare

Cărți și articole

- Herodotou, C. (2018). Young children and tablets: A systematic review of effects on learning and development. *Journal of Computer Assisted Learning*, 34(1), 1-9.
- Kuo, M., Barnes, M., & Jordan, C. (2019). Do experiences with nature promote learning? Converging evidence of a cause-and-effect relationship. *Frontiers in Psychology*, 10, 305.
- Behrmann, M. M. (1998). Assistive technology for young children in special education: It makes a difference. *Journal of Special Education Technology*, 13(2), 47-57.
- CAST. (2011). Universal Design for Learning guidelines version 2.0. Retrieved from [CAST](<http://www.cast.org>).

- Kuo, M., Barnes, M., & Jordan, C. (2019). Do experiences with nature promote learning? Converging evidence of a cause-and-effect relationship. *Frontiers in Psychology*, 10, 305.
- Livingstone, S. (2009). Risks and safety on the internet: The role of parental supervision. *Children & Society*, 23(4), 314-326.
- Piaget, J. (1970). *The science of education and the psychology of the child*. Orion Press.
- Plowman, L., & McPake, J. (2013). Seven myths about young children and technology. *Childhood Education*, 89(1), 27-33.
- Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society: The development of higher psychological processes*. Harvard University Press.
- Wilson, M. (2002). Six views of embodied cognition. *Psychonomic Bulletin & Review*, 9(4), 625-636.

Aplicații/instrumente digitale

- [50 Free Tech Tools for Teachers | 2023 Edition](#)
- [Educational Free iPad Apps | Preschool, Kindergarten, First Grade, Second Grade](#)
- Virtual field trips – [Unlock a World of Learning with Free Virtual Field Trips!](#) (zoom/teams – connect with presenter for live classes on youtube, or watch live, look at past live streams, Class chats)
- I spy virtual field trip game – [Bing Videos](#) ;
- Exploring by the live of your pants – [Exploring By The Seat Of Your Pants - YouTube](#)
- Wild Earth – watch a sunrise safari live – [SafariLIVE Sunrise - 03 November 2024](#)
- Wild Earth – recorded – [Cattastic Caturday safari - SafariLIVE Sunset - 02 November 2024](#)
- Get your guide – prerecorded – [GetYourGuide - YouTube](#)
- Get your guide – website for live virtual tours [Book Things To Do, Attractions, and Tours | GetYourGuide](#)
- National geographic – [Safari Live - Day 380 | National Geographic](#)
- South Florida PBS (specifically for younger children) – [South Florida PBS - YouTube](#)
- Virtual field trips – [virtual field trips for kids - YouTube](#)
- [Adventures at the Aquarium | Virtual Field Trip | KidVision Pre- K](#)
- Earth cam – [EarthCam - Webcam Network](#)
- World virtual tours – [Best virtual tours to explore the world from home - Lonely Planet](#)
- Wonderopolis (anything about the outside world that the students are wondering, put it in the search box and get an answer) [Where the Wonders of Learning Never Cease | Wonderopolis](#)

Video YouTube

- [Making Use of Technology in Early Childhood Education](#)
- [Educational Free iPad Apps | Preschool, Kindergarten, First Grade, Second Grade](#)
- [Children's Screen Time & Use of Digital Technology in Early Childhood Education Recommendations](#)
- [Using digital tools to capture, create and share outdoor learning](#)
- [Getting Started with Technology in the Early Childhood Classroom](#)
- [5 Educational Technology Trends in 2024 | Future with eLearning | Digital learning in 2024](#)
- [The Future of Education: 2035 Trends](#)
- [Inclusive Teaching with Digital Technologies](#)
- [9 amazing apps to use in the outdoor classroom - YouTube](#)

Podcast-uri

- [BAM! Radio Podcasts – The Leading Education Podcast Production Resource](#)
- [Early Childhood Podcasts for Students and Teachers to Enhance Learning | Education World](#)
- [5 Podcasts for Early Childhood Educators - Best Choice Schools](#)
- [Best Early Childhood Education Podcasts \[2024\] Top Shows - Goodpods](#)
- [Early Childhood Podcasts for Early Childhood Educators](#)
- [TTS Talking Early Years Podcast Series 1: Outdoor Learning](#)
- [The Outdoor Learning Podcast](#)

Modulul 4: Abordări interdisciplinare (STEAM)

Module 4 - Interdisciplinary approaches (STEAM)

Dezvoltat de Spazio Aperto Servizi Societa Cooperativa Sociale (SAS)

Prezentare generală a modului

Acest modul îmbină educația STEAM cu activitățile în aer liber pentru copiii de 3-5 ani, punând accent pe un design incluziv, învățarea prin explorare și dezvoltarea armonioasă într-un mediu natural.

În acest modul, educatorii vor găsi: O prezentare generală a STEAM – Beneficiile integrării STEAM în educația în aer liber, Rolul și mentalitatea educatorilor – Cum pot facilita educatorii învățarea STEAM în aer liber, Sarcini-cheie pentru educatori – Strategii practice pentru crearea unor medii incluzive în aer liber.

După analiza teoretică, educatorii vor avea la dispoziție trei activități pentru consolidarea principiilor modului și două instrumente de evaluare pentru a analiza impactul educației bazate pe explorare și eficiența utilizării mediului natural în procesul de învățare STEAM.

Durată/Timp estimat pentru finalizare

Se estimează că pentru parcurgerea acestui modul sunt necesare aproximativ 6 ore.

Obiective

Obiectivele principale ale acestui modul sunt:

- Să ofere o înțelegere aprofundată a modului în care educația STEAM și învățarea în aer liber se completează reciproc.
- Să exploreze rolul educatorilor în promovarea unei educații STEAM incluzive în aer liber, asigurând accesibilitatea pentru toți copiii, inclusiv pentru cei cu deficiențe motorii (MI).
- Să dezvolte strategii pentru integrarea diverselor oportunități STEAM în mediul natural, sprijinind astfel dezvoltarea holistică a copiilor.

Rezultatele preconizate ale învățării

După parcurgerea acestui modul, educatorii ar trebui:

- să cunoască principiile educației STEAM și importanța acestora în educația timpurie;
- să integreze educația STEAM în activitățile desfășurate în aer liber;
- să conceapă și implementeze activități care stimulează gândirea critică și rezolvarea de probleme;
- să promoveze învățarea practică și experiențială, implicând copiii în activități STEAM prin jocuri în aer liber;
- să susțină dezvoltarea holistică a copiilor prin integrarea mai multor discipline în educația în aer liber.

Metodologia de formare

Învățare bazată pe experiență personală, învățare bazată pe cercetare (inquiry-based learning), învățare bazată pe scenarii.

Cerințe pentru formare

Materiale tipărite: Ghidul Outdoor4MI și Curriculumul pentru formarea profesorilor.

Materiale necesare pentru implementarea activităților: pix și hârtie, apă, fierbător, borcan rezistent la căldură, gheață, prosop sau suprafață rezistentă la căldură, computer.

Metode și instrumente de evaluare

Jurnal de reflecție, listă de verificare (checklist)

Introducere

În lumea de astăzi, aflată într-o continuă schimbare, educația trebuie să ofere nu doar cunoștințe, ci și abilități pentru a face față provocărilor. Educația STEAM integrează Știința (S), Tehnologia (T), Ingineria (E) (Engineering), Artele (A) și Matematica (M) în contexte reale, având scopul de a dezvolta gândirea critică, creativitatea și capacitatea de rezolvare de probleme. Astfel, îi ajută pe copii să aplice cunoștințele într-un mod relevant și practic.

Educația în aer liber (OE) oferă o oportunitate unică de a îmbina principiile STEAM cu învățarea experiențială. Folosind mediul natural ca sală de clasă, copiii pot explora concepte științifice, se pot implica în rezolvarea creativă a problemelor și își pot dezvolta abilități cognitive și motorii, stabilind în același timp o legătură mai profundă cu mediul înconjurător. Această abordare răspunde curiozității naturale a copiilor și susține dezvoltarea lor generală.

Mediul natural promovează învățarea experiențială, dar, fără un design atent conceput, copiii cu deficiențe motorii sau dizabilități pot fi excluși. Acest modul oferă educatorilor instrumentele necesare pentru a integra STEAM în educația în aer liber, astfel încât să fie incluși toți copiii. Folosind instrumente și strategii adaptive, educatorii vor crea experiențe interdisciplinare care răspund nevoilor diverse, încurajează colaborarea și valorifică diversitatea.

Modulul evidențiază felul în care educația STEAM și educația în aer liber se completează reciproc, pentru copiii cu vârste între 3 și 5 ani. Acesta subliniază rolul educatorilor în promovarea unor experiențe STEAM incluzive în aer liber, asigurând participarea tuturor copiilor, inclusiv a celor cu deficiențe motorii. De asemenea, modulul pune accent pe dezvoltarea unei mentalități bazate pe explorare și oferă strategii pentru integrarea diverselor oportunități STEAM în mediul natural.

1. Beneficiile STEAM pentru educația în aer liber

Educația STEAM își propune să dezvolte gândirea critică, creativitatea și abilități de rezolvare a problemelor, încurajând copiii să aplice cunoștințele din diferite domenii pentru a rezolva provocări din viața de zi cu zi. Aceasta valorifică curiozitatea naturală a copiilor, care formează și testează ipoteze în mod spontan, învățând

despre lumea fizică și despre relațiile sociale. Educația în aer liber completează acest proces, oferindu-le copiilor șansa de a descoperi și de a înțelege mai bine sistemele ecologice complexe. Materialele cu multiple întrebuițări, schimbările sezoniere și peisajele dinamice oferă experiențe senzoriale valoroase, încurajând colaborarea și dezvoltarea abilităților sociale.

O analiză recentă asupra educației STEAM și a educației în aer liber a evidențiat faptul că și cele mai obișnuite activități în aer liber favorizează învățarea STEAM. Printre acestea se numără observarea, investigarea, formularea de predicții, explorarea relațiilor cauză-efect, formularea ipotezelor, experimentarea și construirea. Aceste activități dezvoltă abilități de bază în știință, tehnologie, inginerie și matematică. În plus, educația în aer liber stimulează creativitatea și expresia prin activități precum realizarea de lucrări artistice, ritmuri muzicale, explorarea limbajului, precum și învățarea de noi semne și simboluri (Trina et al., 2024).

Activitatea 1: Reflecție autobiografică asupra jocului în aer liber

Descriere: Această activitate vă invită să reflectați asupra propriilor experiențe de joacă în aer liber din copilărie, analizând factorii de mediu care v-au sprijinit sau v-au limitat jocul. Prin această reflecție, veți putea înțelege mai bine oportunitățile pe care mediile exterioare le oferă pentru joacă și impactul pe care designul acestora îl are asupra modului în care copiii se joacă în aer liber.

Materiale: Creion și hârtie

Instrucțiuni:

Rememorați o experiență din copilărie în care v-ați jucat în aer liber.

1. Rememorați o experiență din copilărie în care v-ați jucat în aer liber.

2. Apoi, pentru a vă ghida reflecția și a vă structura notițele, răspundeți la următoarele întrebări orientative:
 - Ce tip de joc vă jucați?
 - Cum ați descrie mediul în care s-a desfășurat jocul?
 - Ce aspecte ale mediului au făcut ca experiența de joacă să fie plăcută sau captivantă?
 - Au existat elemente ale mediului care au îngreunat sau diminuat plăcerea jocului?
 - Dacă ați fi putut schimba ceva în mediul respectiv, ce ați fi modificat?

Finalizare: Reflectând asupra propriilor experiențe de joacă în aer liber din copilărie, veți simți din nou esența jocului. Reamintindu-vă ce elemente ale mediului au făcut jocul mai plăcut sau mai dificil, veți înțelege mai bine cum un design atent poate influența modul în care copiii interacționează cu spațiile exterioare. Folosiți aceste observații pentru a evalua și îmbunătăți mediile exterioare din cadrul educațional, dacă este cazul, pentru a crea locuri care să sprijine mai bine jocul autentic și relevant.

Pași următori (Follow up): În timp ce reflectați asupra experiențelor de joacă în aer liber, observați cum elementele STEAM sunt în mod natural integrate în jocul copiilor. De exemplu, în „de-a v-ați ascunselea”, copiii lucrează cu concepte matematice precum numărarea, secvențierea, conștientizarea spațială și estimarea. Pentru a identifica învățarea STEAM în joacă, răspundeți la această întrebare finală: Ce concepte STEAM recunoașteți în amintirile voastre despre joaca în aer liber?

2. Rolul educatorilor în promovarea educației STEAM în aer liber

Educatorii au un rol important în stimularea învățării STEAM. Pentru a sprijini acest proces, ei trebuie mai întâi să se familiarizeze cu metoda științifică, pentru a crea un mediu în care copiii să poată descoperi și experimenta. Aceasta înseamnă să pună accent pe procesul de învățare, nu doar pe rezultate, să aprecieze întrebările, să se bucure de provocările care apar și să descopere noi probleme, iar greșelile să fie privite ca oportunități valoroase de învățare (Robertson, 2017; Onida, 2022).

În acest sens, educatorii ar trebui să conștientizeze faptul că procesul de achiziție a cunoștințelor se desfășoară în trei etape care, în practică, tind să se suprapună:

1. **Observarea faptelor:** Evenimentele au loc, iar noi le observăm prin toate simțurile noastre, inclusiv prin mișcare. Esențial este că le privim din perspective diverse.

2. **Reprezentarea:** După ce observăm, reprezentăm și descriem ceea ce am văzut, folosind diverse forme de exprimare – imagini mentale, cuvinte, fotografii și desene. Fiecare perspectivă aduce reprezentări diferite.
3. **Interpretarea:** În final, interpretăm observațiile noastre, atribuindu-le sens și structură. Prin acest proces, formulăm înțelegerea noastră asupra faptelor (Onida, 2022).

Educatorii nu trebuie să fie experți în toate disciplinele STEAM; rolul lor este să faciliteze un proces de învățare bazat pe cercetare. Prin întrebări generative, cum ar fi „Cum se formează ploaia?” sau „Ce se întâmplă când se amestecă cu solul?”, ei încurajează copiii să descrie fenomene, să genereze ipoteze și să exploreze idei. Punând accent pe acest proces, mai degrabă decât pe răspunsuri imediate, educatorii sprijină curiozitatea copiilor. În plus, pe măsură ce educatorii învață alături de elevii lor, îmbunătățindu-și propriul vocabular, îi ajută pe copii să își articuleze și să își formalizeze înțelegerea conceptelor STEAM.

Ca parte a unui mod de gândire bazat pe cercetare, educatorii ar trebui să își îmbunătățească percepțiile senzoriale. Implicarea simțurilor și a mișcării ajută la descoperirea detaliilor despre obiecte, mediu înconjurător și fenomene care altfel ar putea fi neobservate, oferind o înțelegere mai profundă a modului în care funcționează lumea. De exemplu, temperatura unui obiect poate varia în funcție de mediul înconjurător, influențând cum îl simțim la atingere. Când educatorii practică o conștientizare senzorială sporită, sunt mai bine pregătiți să îi ghideze pe copii în a înțelege și a da sens lumii din jurul lor (Trina et al., 2024).

Conștientizarea experiențelor senzoriale oferă informații despre modul în care învață copiii. De exemplu, unii copii învață mai ușor prin vedere, iar alții reacționează mai bine la sunete. Este important să recunoaștem și să apreciem aceste diferențe pentru a înțelege ce le captează atenția. Acest lucru poate include activități precum desenul, povestirea sau demonstrațiile practice. Prin înțelegerea și respectarea perspectivei fiecărui copil, educatorii pot îmbunătăți experiența de învățare pentru toți (Murawski și Scott, 2019).

Recunoașterea diverselor perspective care provin din interacțiunile cu mediul este esențială pentru a dezvolta un mod de gândire bazat pe cercetare. Experiențele

anterioare, abilitățile, preferințele senzoriale și trăsăturile individuale ale copiilor influențează modul în care aceștia interacționează cu lumea, oferind oportunități de învățare mai bogate într-un cadru incluziv. De exemplu, un copil într-un scaun cu roțile ar putea observa frecarea noroiului, în timp ce un copil care aleargă prin el s-ar putea concentra pe alunecare. Ambele perspective sunt valoroase pentru a înțelege noroiul ca pe un fluid non-Newtonian, care se comportă ca un lichid sau un solid, în funcție de tipul și cantitatea de forță aplicată. Aprecierea acestor perspective diferite contribuie la crearea unui mediu de învățare dinamic și colaborativ.

Activitatea 2 - Activitate de rezolvare de probleme: să producem ceață!

>> Aceasta este o activitate de grup.

Descriere:

Această activitate invită educatorii să exploreze în grupuri mici cum se formează ceața, prin experimentare practică. Ea ajută la înțelegerea procesului științific și încurajează reflecția asupra schimbărilor de temperatură și condensare. Deși poate fi realizată și individual, lucrul în grupuri mici le permite participanților să colaboreze, să rezolve probleme împreună și să împărtășească puncte de vedere diferite, stimulând astfel discuțiile și gândirea critică.

Material:

- Apă
- Un ibric (pentru fiert apă)
- Borcan de sticlă
- Gheață
- Bețe de chibrit (opțional)
- Prosop sau suprafață rezistentă la căldură
- Creion și hârtie.

Instrucțiuni:

1. Scopul principal al acestei activități este ca educatorii să creeze ceață folosind materialele disponibile, fără instrucțiuni suplimentare. Este important să încerce combinații de materiale, să testeze pentru a înțelege ce condiții sunt necesare pentru formarea ceții. De asemenea, e esențial să nu căutați soluții online, ci să vă bazați pe observații, ipoteze și testări.
2. În timpul activității, este important să documentați observațiile despre procesele fizice implicate în schimbările de temperatură și condensare.

Finalizare: Această activitate se axează pe învățarea prin experimentare, observație și ajustare, urmând un proces similar cu metoda științifică și încurajând gândirea bazată pe cercetare. Este important ca educatorii să reflecteze asupra modului în care abordările lor se compară cu cele ale copiilor în fața unor sarcini similare. Aceasta le va oferi perspective valoroase pentru a-i sprijini pe copii în călătoriile lor de descoperire, încurajându-le curiozitatea, autonomia și reziliența în rezolvarea problemelor.

Pași următori (Follow up): După activitatea de creare a ceții, este util să reflectați asupra modului în care abilități emoționale, precum reziliența, răbdarea și gestionarea frustrării, au influențat procesul de rezolvare a problemei. Gândiți-vă la strategii prin care să sprijiniți copiii să își gestioneze emoțiile atunci când se confruntă cu obstacole în activitățile desfășurate în aer liber.

3. Principalele sarcini ale educatorilor din educația timpurie

După ce educatorii au cultivat o mentalitate de explorare, trebuie să se concentreze pe trei sarcini principale pentru a sprijini educația STEAM în aer liber, așa cum este prezentat în [Ghidul Outdoor4MI](#)²:

- **Design și mediu înconjurător:** Educatorii trebuie să conceapă și să amenajeze un mediu care să ofere numeroase oportunități de explorare, asigurându-se că este accesibil tuturor copiilor. Conform principiilor Designului Universal, spațiul ar trebui să includă elemente care să trezească curiozitatea și să susțină diverse tipuri de activități. Printre acțiunile cheie se numără amenajarea unor centre de interes accesibile, oferirea unei varietăți de piese de construcție, punerea la dispoziție a unor unelte adecvate și ușor de folosit pentru a încuraja interacțiunea spontană cu mediul, precum și oferirea de cărți cu imagini care să stimuleze explorarea și reflecția asupra experiențelor.

Piese de construcție libere

Conceptul de „piese de construcție libere”, introdus de arhitectul Simon Nicholson în 1972, se referă la materiale versatile, pe care copiii le pot combina creativ într-o multitudine de feluri. Aceste materiale încurajează descoperirea, rezolvarea de probleme și creativitatea – componente esențiale ale educației STEAM. Potrivite pentru utilizarea în aer liber, piesele de construcție libere pot proveni din natură sau

² Ver o documento “Orientações para professores de EAPI”:

https://www.outdoor4mi.eu/wp-content/uploads/2024/11/WP2-FINAL_-PT_GUIDELINES_-OUTDOOR4MI.pdf

din materiale reutilizate, întărind legătura dintre învățarea în interior și învățarea în aer liber, îmbogățind astfel întreaga experiență educațională a copiilor (Gençer și Avcı 2017).

- **Încurajați spiritul de explorare și autonomia:** Educatorii au un rol esențial în a le oferi copiilor timpul, spațiul și libertatea de a explora, experimenta și rezolva probleme pe cont propriu, adoptând o atitudine de încredere pedagogică față de jocul lor și față dorința de a învăța. Aceasta include susținerea activităților care captează interesul copiilor, fie că este vorba de jocuri care implică murdărirea, asumarea riscurilor sau exprimarea creativă. Scopul este de a crea un mediu în care copiii să se simtă încrezători să interacționeze personalizat, cu lumea naturală.
- **Observă, documentează, reîncepe și adaptează:** Educatorii trebuie să fie niște observatori atenți, să documenteze modul în care copiii interacționează cu mediul înconjurător și să identifice acțiunile repetitive ale acestora, astfel încât să înțeleagă ce le captează interesul și care e stilul lor de învățare. Această documentare ar trebui să stea la baza ajustărilor aduse spațiului exterior, ajutând la rafinarea mediului pentru a stimula mai bine curiozitatea, a garanta accesibilitatea și a răspunde nevoilor și intereselor în continuă schimbare ale copiilor.

Această abordare garantează că mediile de învățare STEAM în aer liber sunt incluzive, dinamice și receptive, oferind copiilor oportunitățile și sprijinul de care au nevoie pentru a se dezvolta.

Activitatea 3 - Învățare bazată pe scenarii: Să ne imaginăm modalități incluzive de a ne bucura de bălțile cu noroi

Descriere:

Această activitate te încurajează să explorezi și să îți imaginezi diferite moduri de a te bucura de bălțile de noroi, astfel încât oricine să se poată alătura, indiferent de abilitățile fizice. Scopul este să fim creativi și să găsim, pe lângă sărituri, alte feluri de a ne distra cu apa și noroiul, într-un mod incluziv și plin de voie bună.

Materiale:

Pentru această activitate, aveți nevoie de un computer, un creion și hârtie.

Instrucțiuni:

1. Explorare vizuală: Căutați online fotografii sau videoclipuri cu copii sărind în bălți cu noroi. Apoi, descrieți în cuvinte sau prin desene senzațiile și emoțiile pe care le-ar putea trezi această activitate. Gândiți-vă la stropii de apă, la textura noroiului și la mișcările implicate, dar și la bucuria, entuziasmul sau curiozitatea pe care acest joc le poate inspira. Puteți vedea câteva exemple, aici: [1](#), [2](#), [3](#).
2. Exercițiu de perspectivă: Imaginați-vă ce ați putea face cu o băltoacă de noroi și cum ați putea să vă bucurați de stropit fără a sări. Căutați experiențe reale ale persoanelor cu dificultăți de mișcare pentru a înțelege mai bine perspectiva lor asupra accesibilității. Puteți găsi videoclipuri cu copii cu dizabilități motorii jucându-se în bălți cu noroi, aici: [1](#), [2](#), [3](#).
3. Brainstorming creativ: Concepeți activități care le-ar permite copiilor cu dificultăți de mișcare să se bucure de bălțile cu noroi și de stropit, fără a fi nevoie să sară. Luați în considerare instrumente, ajustări și moduri alternative de a interacționa cu noroiul folosind toate părțile corpului.

Finalizare: Această activitate subliniază importanța creării unor experiențe de joacă în aer liber care să fie incluzive și accesibile pentru diverse abilități fizice. Este esențial să discutăm strategii pentru integrarea acestor adaptări în mediul educațional, astfel încât copiii să se poată bucura de explorare, mișcare și interacțiune, în mod egal.

Pași următori (Follow-up): După activitate, este important să reflectăm asupra modului în care atitudinea noastră față de abilități și dizabilități poate influența designul spațiilor exterioare. Adesea, ne concentrăm pe dispozitivele folosite de persoanele cu dizabilități, dar uităm că și persoanele fără dizabilități folosesc mijloace pentru a-și îmbunătăți abilitățile. De exemplu, recunoaștem scaunul cu roțile ca un dispozitiv de sprijin, dar nu și cizmele impermeabile. Revedeți videoclipurile de la punctele 1 și 2 și întocmiți o listă cu mijloacele folosite de ambele grupuri pentru a interacționa cu bălțile de noroi. Acest exercițiu ne ajută să ne modelăm atitudinea mentală, trecând de la a vedea dizabilitatea drept o lipsă sau o tragedie, la înțelegerea că fiecare corp, indiferent de abilități, interacționează cu mediul folosind ajutoare și strategii care îi susțin și îi îmbunătățesc experiențele.

Rezumat

Acest modul subliniază sinergia dintre educația STEAM și educația în aer liber, oferind educatorilor perspective asupra modului în care mediile naturale pot îmbogăți dezvoltarea holistică a copiilor. Prin adoptarea unei mentalități bazate pe investigare, educatorii învață să ghideze copiii prin observație, explorare și experimentare, încurajându-le gândirea critică și cea îndreptată spre rezolvarea de probleme.

Principalele idei de reținut din acest modul includ:

- **Integrarea STEAM:** Combinarea științei, tehnologiei, ingineriei, artelor și matematicii cu provocările din viața reală stimulează dezvoltarea completă a copiilor și gândirea critică.
- **Valoarea educației în aer liber:** Mediile naturale oferă numeroase oportunități pentru învățare practică, creativitate și colaborare, sprijinind toate aspectele dezvoltării copiilor.
- **Incluziune:** Un design bine gândit al spațiilor exterioare garantează că toți copiii, inclusiv cei cu deficiențe de mișcare sau alte dizabilități, pot participa deplin, bucurându-se de experiențele de învățare oferite de jocul în aer liber.
- **Rolul educatorului:** Educatorii ar trebui să încurajeze explorarea și creativitatea, iar în același timp să observe și să documenteze interacțiunile copiilor cu mediul, pentru a ajusta și îmbunătăți constant experiențele de învățare.

Educatorii pot aplica aceste principii, astfel:

1. Să deruleze sesiunile de învățare în aer liber care integrează concepte STEAM, folosind mediul natural ca resursă pentru investigare și explorare.
2. Să regândească și să reamenajeze spațiile exterioare pentru a asigura inclusivitatea și a maximiza oportunitățile de învățare.
3. Să-și rafineze continuu abilitățile de observare și abordările pedagogice bazate pe investigare, asigurându-se că practica educațională evoluează în funcție de interesele și nevoile copiilor.

Evaluare

Pentru a valida și consolida această mentalitate, modulul oferă două instrumente de evaluare, fiecare conceput pentru a aborda un obiectiv specific: (1) **cultivarea unei mentalități de explorare**, (2) **amenajarea spațiilor exterioare adecvate pentru învățarea STEAM**.

Cultivarea unei mentalități de explorare

Instrumente: Jurnal de reflecții

Scop: Notați-vă regulat gândurile despre propria practică educațională, orientându-vă preponderent către investigare și cercetare.

Metodă: La sfârșitul fiecărei săptămâni, este important să vă notați reflecțiile asupra următoarelor puncte:

- Întrebările adresate: Cât de des am pus întrebări deschise în timpul activităților în aer liber? Ce tipuri de întrebări i-au încurajat pe copii să gândească profund? În ce situații le-am adresat aceste întrebări?
- Observare: Cât de bine am ascultat „teoriile” copiilor? Ce m-a ajutat să rămân implicat în proces fără a grăbi soluțiile? Ce dificultăți am întâmpinat?
- Flexibilitate: Am rămas flexibil și curios, permițând explorarea, sau m-am concentrat pe obiectivele de învățare prestabilite?
- Greșeli și învățăminte: Cum am abordat greșelile — atât pe ale mele, cât și pe ale copiilor? Le-am privit drept oportunități de învățare? Ce întrebări noi au apărut în urma acestor greșeli?

Amenajarea spațiilor exterioare adecvate pentru învățarea STEAM

Instrumente: Listă de verificare

Scop: Evaluarea capacității de a identifica și crea medii exterioare care oferă oportunități de învățare STEAM pentru toți copiii, cu accent pe incluziune.

Metodă: Folosiți următoarea listă de verificare pentru a evalua mediile exterioare pe baza principiilor STEAM și a incluziunii:

- Știință: Am reușit să identificăm oportunități prin care copiii pot observa și explora fenomene naturale, cum ar fi modelele meteorologice, creșterea plantelor sau comportamentul animalelor? Există elemente naturale care încurajează explorarea (ex. pietre, apă, insecte)?
- Tehnologie: Au copiii ocazia să folosească instrumente simple, precum o lupă sau o cameră foto, pentru a explora și interacționa cu mediul înconjurător? Le-am oferit materiale sau echipamente care să îi sprijine în observarea și colectarea de informații?
- Inginerie: Am găsit modalități prin care copiii să poată construi, proiecta sau rezolva probleme folosind materiale naturale (de exemplu, poduri, adăposturi sau cărări)? Există materiale care le permit să experimenteze și să construiască liber?
- Artă: Există modalități prin care copiii să se exprime creativ, folosind materiale naturale (de exemplu, frunze, pietre, crenguțe, noroi) pentru desen, sculptură sau crearea de modele? Au fost încurajate activități artistice inspirate din natură (de exemplu, artă efemeră, artă pe teren)?
- Matematică: Am inclus activități care implică măsurători, estimări sau recunoașterea de modele (de exemplu, numărarea pietrelor, măsurarea înălțimii unui copac, găsirea simetriei în frunze)? Am încurajat gândirea matematică, semnalând formele, dimensiunile și cantitățile din mediul înconjurător?
- Incluziune: Am făcut ca mediul exterior să fie accesibil tuturor copiilor, inclusiv celor cu dificultăți de mobilitate? Am ținut cont de nevoile diverse ale copiilor și

am oferit mai multe modalități prin care să poată participa la activitățile STEAM (de exemplu, unelte adaptate, metode alternative de interacțiune)?

Resurse suplimentare relevante

Beckett, A. E., & Fenney, D. Nature Play for Disabled Children–muddy puddles for all?. In *The Lives of Children and Adolescents with Disabilities* (pp. 84-104). Routledge.

Murawski, W. W., and Scott, K. L. (Eds.). (2019). *What really works with Universal Design for Learning*. Corwin Press.

Gençer, A. A., and Avci, N. (2017). The treasure in nature! Loose part theory. *Current Trends in Educational Sciences*, 9, 16-34.

Onida, M. (2022) 'Educazione STEAM: bambini e adulti in gioco'. "*Meraviglia. Il gioco tra arte e scienza*". *Percorsi Formativi 06 Conference*, 20-21 November, Online.

Robertson, J. (2017). *Messy maths: A playful, outdoor approach for early years*. Crown House Publishing.

Trina, N. A., Monsur, M., Cosco, N., Shine, S., Loon, L., & Mastergeorge, A. (2024). How Do Nature-Based Outdoor Learning Environments Affect Preschoolers' STEAM Concept Formation? A Scoping Review. *Education Sciences*, 14(6), 627.

Modulul 5 - Comunicarea cu familiile și alți factori implicați

Modulul 5 - Comunicarea cu familiile și alți factori implicați

Dezvoltat de World Association of Early Childhood Educators (AMEI-WAECE)

Prezentare generală a modului

Scopul acestei unități didactice este de a îmbunătăți comunicarea între familii și școală. Așa cum arată studiul literaturii de specialitate și cercetările de teren realizate de parteneri, prin interviuri cu educatori din educația timpurie (ECEC) și părinți ai copiilor cu dizabilități de mobilitate, incluse în [Ghidul Outdoor4MI](#)³ (WP2), temerile părinților și încrederea dintre educatori și familii sunt factori esențiali pentru promovarea educației în aer liber (OE). Studiul anterior a mai arătat că educatorii și părinții înțeleg similar educația în aer liber și beneficiile acesteia pentru copiii mici, inclusiv pentru cei cu dizabilități de mobilitate.

O meta-analiză realizată pe 117 studii⁴ a arătat că, atunci când familiile sunt implicate și colaborează cu instituțiile de învățământ în ceea ce privește educația copiilor lor, sănătatea mentală și rezultatele socio-emoționale ale copiilor se îmbunătățesc.

Fiecare părinte își înțelege copilul într-un fel unic, așa cum nimeni altcineva nu ar putea. Tot astfel, educatorul cunoaște principiile pedagogice care stau la baza procesului educațional și strategiile care îi ajută pe copiii să își dezvolte pe deplin potențialul.

Ambele roluri trebuie să se coordoneze, deoarece ele sunt complementare și necesare. O colaborare strânsă și bazată pe respect între părinți și educatori permite schimbul de informații, astfel încât copilul să beneficieze la maximum de educația ce i se acordă. Educatorii și părinții trebuie să lucreze împreună pentru a sprijini învățarea, dezvoltarea și bunăstarea copilului.

Acest modul, intitulat „Comunicarea cu familiile/părțile implicate” oferă informații care sprijină încrederea reciprocă dintre școală și familii și pune la dispoziție resurse și strategii care le pot fi de mare ajutor educatorilor. Conținutul este împărțit în două etape. Prima etapă este dedicată creării unui climat optim care să favorizeze o comunicare fluidă, relații pozitive și încredere reciprocă. Odată ce acești piloni au fost construiți, urmează să abordăm tema principală a proiectului: cum să comunicăm cel mai bine familiilor despre cât de importantă este educația în aer liber pentru dezvoltarea socială și motorie a copiilor.

³https://www.outdoor4mi.eu/wp-content/uploads/2024/10/WP2-FINAL-ENG_GUIDELINES_OUTDOOR4MI.pdf

⁴Sheridan, S. M., Smith, T. E., Moorman Kim, E., Beretvas, S. N., & Park, S. (2019). A Meta-Analysis of Family-School Interventions and Children's Social-Emotional Functioning: Moderators and Components of Efficacy. *Review of Educational Research*, 89(2), 296-332. <https://doi.org/10.3102/0034654318825437>

Durată/Timp estimat pentru finalizare

Am estimat că derularea fiecărei activități durează 120 de minute, deși am creat activitățile într-un mod flexibil, astfel încât să poată fi adaptate la nevoile fiecărui educator.

Obiective

Obiectivul principal al acestui modul este:

- de a învăța cum să îmbunătățești relația cu familiile și copiii, cum să întărești legăturile în familie și cum să implicai familiile în viața grădiniței;
- de a dobândi strategii de îmbunătățire a comunicării și încrederii reciproce între grădiniță și familie;
- de a primi recomandări despre comunicarea interpersonală și asertivă;
- de a dobândi cunoștințe despre cum putem explica familiilor cât de importantă este educația în aer liber (OE) pentru dezvoltarea socială și motorie a copiilor;
- de a învăța cum putem explica eficient beneficiile educației în aer liber pentru copii, în special părinților copiilor cu dificultăți de mobilitate.

Rezultatele preconizate ale învățării

După parcurgerea acestui modul, educatorii ar trebui:

- să dezvolte abilități de comunicare eficientă, de construire, de promovare și susținere a relațiilor;
- să poată stabili relații pozitive cu familiile pentru a sprijini învățarea și dezvoltarea copiilor;
- să promoveze importanța educației în aer liber (OE) în educația timpurie, comunicând eficient acest lucru familiilor și altor părți implicate;
- să poată explica beneficiile educației în aer liber pentru dezvoltarea socială și motorie a copiilor;
- să pună la dispoziția familiilor resurse și sprijin pentru a încuraja continuarea activităților de educație în aer liber și acasă.

Metodologia de formare⁵

1. Învățare experiențială (centrată pe copil): Educatorii se concentrează pe procesul lor de învățare prin aplicare, observație și reflecție.
2. Jocuri de rol și simulări (centrate pe copil): copiii joacă roluri sau realizează scenarii, într-o situație socială sau interpersonală realistă și problematică.
3. Activități de grup și învățare cooperativă (opțional).

⁵<https://www.buffalo.edu/catt/teach/develop/design/teaching-methods.html> e <https://bokcenter.harvard.edu/active-learning>. Retrieved on July 2024

Cerințe pentru formare

Calculator personal și/sau alte dispozitive digitale conectate la internet pentru a viziona câteva videoclipuri recomandate.

Materiale tipărite (se recomandă tipărirea pe ambele fețe și reciclarea în recipientul indicat după utilizare, ca măsură de sustenabilitate).

Chestionar pentru activitatea nr. 1, disponibil la: [Test pentru abilitățile de comunicare](#)

Infografic pentru activitatea a doua disponibil la: [Beneficiile educației în aer liber](#)

Metode și instrumente de evaluare

Autoevaluare (chestionare de diagnostic);

Întrebări de reflecție pentru debriefing (întrebări deschise).

Introducere⁶

Familia este primul loc în care copilul începe să socializeze, să comunice și să formeze legături afective și emoționale. Odată cu intrarea în grădiniță, el pășește într-un mediu nou, unde, pe lângă educația formală, va construi relații cu alți copii și cu adulții din jur. Legăturile afective pe care le dezvoltă aici se bazează pe ceea ce a învățat acasă și

contribuie la formarea unei baze emoționale solide. Această stabilitate emoțională îl va ajuta să capete încredere în sine, să se adapteze mai ușor și să răspundă mai bine provocărilor din grădiniță și din procesul de învățare pe termen lung.

Importanța unei relații fluide între familii și educatori constă tocmai în încrederea sau sentimentul de susținere care este necesar în primele etape ale dezvoltării

intelectuale și emoționale. O legătură bună dintre educatori și părinți va face mai ușoară detectarea eventualelor dificultăți în dezvoltarea și învățarea copilului, precum și problemelor de adaptare.

Pentru a construi o relație bună între grădiniță și familii, experții recomandă stabilirea unei participări fluide a ambelor părți. Ca în orice relație, aceasta trebuie să fie bazată pe încredere și respect, fiind nevoie de atenție și efort continuu pentru a o îmbunătăți.

⁶ Image:

https://www.freepik.es/fotos-premium/retrato-generado-ia-nina-discapacitada-silla-ruedas-autentica-alegre-feliz-cae-al-aire-libre_52833037.htm

Comunicarea este esențială, mai ales atunci când trebuie rezolvat un dezacord sau când sunt implicați copii cu nevoi speciale, cum ar fi cei cu dificultăți de mobilitate (deoarece îngrijorările și problemele legate de siguranță sunt, de obicei, mai mari). Această comunicare ar trebui să meargă dincolo de schimbul de informații legate de evaluarea academică a copiilor.

Scopul acestui modul este de a crea un climat de încredere și comunicare asertivă pentru a reduce îngrijorările pe care părinții copiilor cu deficiențe motorii le au în legătură cu activitățile educative în aer liber (OE). Rezultatele prezentate în Ghidurile dezvoltate arată că părinții copiilor cu deficiențe motorii (MI) sunt conștienți de avantajele pe care acest tip de educație le aduce copiilor lor, însă, din cauza fricii sau a dezinformării, sunt reticenți față de această practică. Acest modul încearcă să schimbe situația, îmbunătățind abilitățile de comunicare ale educatorilor, necesare pentru dezvoltarea încrederii reciproce dintre educatori și copii, și pentru a oferi resurse (infografice) care să îi convingă chiar și pe cei mai sceptici.

1. Comunicare - Să înțelegem și să exersăm comunicarea

Ce este comunicarea?

Comunicarea este schimbul de informații între două sau mai multe persoane. Este important să verificăm dacă au fost învățate și utilizate corect diferitele modalități de comunicare. Aceste abilități pot fi testate.

Cercetătorul Albert Mehrabian a împărțit impactul unui mesaj în procente: 7% reprezintă componenta verbală, 38% componenta vocală (tonul, nuanțele și alte caracteristici), iar 55% semnalele și gesturile. Componenta verbală este folosită pentru a transmite informații, iar componenta non-verbală pentru a comunica stări și atitudini personale. Având în vedere aceste date, se poate conchide că modalitățile de comunicare depășesc cu mult comunicarea verbală.

Comunicarea non-verbală are un rol esențial în modul în care mesajul este perceput de către receptor. De aceea, este la fel de important să înțelegem și să ținem cont de diferitele forme de comunicare non-verbală, așa cum alegerea cuvintelor potrivite este esențială în fiecare situație. În cadrul comunicării non-verbale, se pot identifica următoarele forme de exprimare:

Limbajul trupului: Poziția corpului nostru în timp ce vorbim are un înțeles important în comunicare. De exemplu, atunci când ne încrucișăm brațele, putem transmite o atitudine de autoritate, furie, frică sau nesiguranță.

Mișcarea: Mișcarea corpului nostru are, de asemenea, un impact asupra mesajului pe care îl transmitem. De exemplu, dacă cineva se plimbă înapoi și înapoi în timp ce vorbește, acest lucru poate indica o stare de neliniște sau de nervozitate.

Expresiile faciale: Modul în care ne ridicăm sprâncenele, poziția gurii sau mișcarea mușchilor faciali au un impact semnificativ asupra modului în care este interpretat mesajul.

Paralimbajul: Tonul sau intonația folosite în vorbire, viteza discursului, volumul etc. – aceștia sunt factori care modifică sensul a ceea ce spunem.

Gesticulația: Gesticularea cu mâinile are, de asemenea, semnificații proprii, care pot varia în funcție de regiunea sau cultura în care sunt utilizate.

Haptica: Informațiile primite prin atingere, fie de la o altă persoană, fie de la un obiect, pot transmite diferite emoții și senzații (temperatură, presiune, moliune etc.).

Spațiul: Distanța dintre două persoane în timpul unei conversații este, de asemenea, o modalitate de comunicare. În anumite situații, apropierea prea mare de cealaltă persoană ne poate face să ne simțim inconfortabil, în timp ce în alte cazuri, am dori să fim mai aproape.

Cum să comunicați cu familiile?

„O comunicare și o colaborare bună între cele două părți dezvoltă încrederea, ceea ce permite educatorului să implementeze activități inovative, cum ar fi educația în aer liber (OE).”

Comunicarea cu familiile se bazează pe trei principii de bază:

- 1. Bidirecționalitate - Schimb de informații în ambele sensuri** - Comunicarea trebuie să fie un proces reciproc. Educatorul nu doar transmite informații, ci este și deschis să asculte și să primească feedback din partea părinților. Este esențial ca familiile să simtă că sunt ascultate cu adevărat și că îngrijorările sau sugestiile lor sunt luate în considerare în mod serios de către cadrul didactic.
- 2. Liniaritate** - Se referă la conceptul de ierarhie. Deși educatorul este cel care are pregătirea necesară pentru a discuta despre aspectele educaționale importante, familiile nu trebuie să simtă că sunt într-o poziție inferioară. Comunicarea ar trebui să fie una de la egal la egal. Astfel, educatorul va folosi un limbaj simplu, adaptat nivelului socio-cultural al familiilor.
- 3. Personalizare** - Acest aspect subliniază importanța personalizării atât a mesajelor, cât și a modului în care acestea sunt comunicate familiilor. După pandemie, canalele de comunicare online au devenit mai populare, însă există

familii care nu verifică regulat e-mailul sau nu au suficientă experiență în utilizarea platformelor digitale.

7

Pentru a asigura o comunicare eficientă și bazată pe încredere cu familiile pe termen lung, este important să se țină cont de următoarele recomandări:

1. **„Prima impresie contează”** - La prima întâlnire cu familia, educatorii ar trebui să aleagă un loc plăcut și confortabil, care să favorizeze crearea unei atmosfere de încredere și să ajute la formarea unor relații apropiate. Ar fi ideal ca părinții să fie invitați să exploreze facilitățile școlii, atât mediul natural, cât și zona urbană din apropiere, și să li se prezinte toate persoanele care vor interacționa cu copilul, nu doar educatoarele clasei. Astfel, se va transmite imaginea unei comunități educaționale unite și solide.
2. Crearea unui chestionar pentru a afla **programul părinților** este esențială, astfel încât aceștia să poată primi apeluri, să stabilească întâlniri sau chiar să își planifice deplasările. Aceste informații vor ajuta grădinița să reorganizeze spațiile destinate întâlnirilor și să aleagă momente mai potrivite, facilitând o participare mai activă a părinților.

⁷ Image : https://www.freepik.es/fotos-premium/personas-burbujas-discurso_6710078.htm

3. Pentru o comunicare eficientă, este recomandat să se organizeze **întâlniri regulate cu părinții, atât individuale, cât și de grup**, pentru a discuta despre evoluția copiilor și a clarifica eventualele preocupări.
4. Se recomandă utilizarea **apelurilor telefonice pentru a invita părinții la evenimentele sau activitățile organizate** de grădiniță. Această abordare mai personală de comunicare poate întări relația cu părinții și poate crea oportunități suplimentare de dialog și colaborare.
5. Oferirea unor **canale de informare variate facilitează transmiterea mesajelor către familii** prin multiple căi. Educatorii trebuie să aleagă canalul cel mai potrivit pentru fiecare familie în parte. Printre opțiunile disponibile se numără pagina web a grădiniței, rețelele sociale (canale specifice), e-mailuri, materiale tipărite, cum ar fi „agenda școlii”, sau postere plasate în zone frecventate de părinți, cum ar fi intrarea în grădiniță. Pentru părinții care nu vorbesc limba locală, mesajele trebuie traduse. Google Translate poate fi un instrument util în aceste cazuri, dar este important să se menționeze că traducerea a fost realizată automat, nu de un traducător uman.
6. Scurte filmări care prezintă diferite activități din clasă, precum și expoziții, prezentări sau dezvoltarea proiectelor, pot ajuta părinții să înțeleagă mai ușor **experiența de învățare din clasă a copiilor lor**. Acestea le permit să rămână la curent cu preocupările copiilor și să identifice modalități de a-i sprijini acasă.
7. Educatorii pot pregăti **note sau infografice pentru părinți**, care să sprijine educația copilului acasă, pe care să le trimită periodic pe parcursul anului. Acestea pot aborda subiecte relevante, precum orientarea în carieră a copiilor. De asemenea, în situații speciale, cum ar fi nașterea unui frate sau soră, decesul unei persoane dragi sau dificultăți cu somnul, educatorii pot trimite un mesaj personalizat părintelui. Dacă o abordare mai personală nu este posibilă, o circulară generală poate fi o modalitate prin care părintele să simtă implicarea și profesionalismul educatorului. Foarte utile pentru crearea acestor materiale sunt instrumente online, precum [Canva](#).
8. **Ateliere pentru părinți** pe teme sugerate de aceștia la începutul sau la sfârșitul anului școlar. Scopul este de a le oferi părinților abilități și experiențe care să îi sprijine în rolul lor de îndrumători și susținători în educația copiilor.
9. **Relațiile bazate pe încredere se construiesc prin colaborare și implicare reciprocă**. Părinții pot fi invitați să participe activ la viața din grădiniță, de exemplu, citind povești despre anotimpuri sau susținând prezentări despre profesiile lor – cum ar fi medic, polițist, fermier, grădinar și altele – pentru a-i

ajuta pe copii să descopere lumea din jur. De asemenea, familiile pot reprezenta un sprijin valoros în organizarea excursiilor sau activităților în aer liber, contribuind ca însoțitori atunci când este nevoie de mai mulți adulți pentru a asigura buna desfășurare a acestora.

10. Educatorii pot valorifica momentele speciale, precum **zilele porților deschise** sau festivitățile, pentru a-i saluta pe părinți și a schimba câteva cuvinte cu ei. Comunicarea directă, față în față, este cea mai eficientă metodă de a construi încrederea. Ori de câte ori este posibil, părinții ar trebui informați personal, într-un mod apropiat și deschis. Prin astfel de interacțiuni, se consolidează relația dintre educatori și familii, ceea ce le permite cadrelor didactice să sprijine mai ușor părinții în depășirea eventualelor temeri sau rețineri legate de activitățile educaționale desfășurate în spații deschise.

Activitatea 1 - Dezvoltarea unui parteneriat solid

Aceasta este o activitate de grup.

Descriere: Activitatea conține două părți. Prima parte se concentrează pe dezvoltarea abilităților de comunicare ale educatorilor, deoarece comunicarea stă la baza unei relații de încredere. Cea de-a doua parte descrie modalități de a stabili canale de comunicare reciprocă între familii și unitatea de învățământ.

Materiale:

- [Chestionar de autoevaluare a abilităților de comunicare](#)
- Youtube video "[Regula lui 7-38-55% în comunicare](#)". (Durata: 02:49)
- Youtube video "[Forme de comunicare](#)" (Durata: 03:51)

Instrucțiuni:

Vizionați video "[Regula lui 7-38-55% în comunicare](#)". (Durata: 02:49) și video "[Forme de comunicare](#)" (Durata: 03:51).

1. Chestionar de autoevaluare a abilităților de comunicare: test de comunicare⁸. Completați chestionarul pentru a vedea „nota” dvs. la abilitățile de comunicare. Dacă aveți ocazia să împărtășiți testul de

⁸ (adapted from Santander Open Academy:

<https://www.santanderopenacademy.com/es/blog/formas-de-comunicarse.html>)

comunicare cu colegii dvs., discutați rezultatele obținute și analizați aspectele care trebuie îmbunătățite în fiecare caz.

2. Reflectați asupra ce presupune comunicarea dintre educator și familiile copiilor. Dacă aveți posibilitatea de a parcurge acest modul împreună cu alți educatori, discutați principiile de bază și recomandările referitoare la comunicare, pe care le puteți găsi în introducerea acestui modul.

Finalizare: Părinții trebuie considerați parteneri în ceea ce privește educația copilului. Empatia este cu atât mai importantă în cazul părinților copiilor cu nevoi speciale. Timpul acordat părinților poate varia în funcție de context.

E recomandabil ca educatorii să asculte cu deschidere și fără a judeca, acordând atenție și arătând un interes autentic față de ceea ce împărtășesc părinții. Nu este suficient doar să înțeleagă sentimentele acestora, ci este esențial să arate că le înțeleg cu adevărat.

Educatorii ar trebui să evite să-i întrerupă pe părinți atunci când aceștia își exprimă gândurile și să reziste tentației de a adopta rolul de „expert” care oferă soluții, în loc să asculte cu adevărat. Este esențial să arate empatie și să încerce să înțeleagă punctele de vedere părinților. Frica este o emoție firească, dar greu de controlat, mai ales când vine vorba despre propriii copii. Doar încrederea pe care părinții o dezvoltă în relația cu educatorii poate preveni ca această teamă să devină o barieră, permițând astfel copiilor să se bucure de aceleași experiențe ca și colegii lor.

Pașii următori (Follow-up): Pate fi stabilit un plan de comunicare și un program anual de monitorizare. Participanții ar trebui să aibă timp să elaboreze schița unui plan de comunicare, pe care să îl împărtășească ulterior cu ceilalți participanți. (un exemplu este disponibil în anexa acestui modul)

2. Beneficiile educației în aer liber pentru dezvoltarea abilităților sociale și motorii ale copiilor

S-a creat deja un climat de încredere reciprocă care le permite familiilor – inclusiv celor care au copii cu nevoi speciale – să își depășească temerile și să încurajeze participarea la activitățile în aer liber.

Teama resimțită de părinți este o reacție firească, necesară și profund umană, având un rol important în mecanismele de protecție și supraviețuire. Ea apare atunci când o situație este percepută ca fiind riscantă sau nesigură, pregătind persoana să o evite sau să reacționeze. În acest context, rolul educatorului devine esențial: el are datoria de a prezenta lucrurile într-un mod clar și echilibrat, recunoscând posibilele riscuri, dar și oferind siguranță printr-o comunicare realistă și calmă.

Fiind o emoție, frica poate persista chiar și atunci când părinților li se oferă informații clare care arată că activitatea implică un risc redus. Acest lucru poate face procesul de convingere mai dificil, deoarece frica nu răspunde întotdeauna logicii sau faptelor. În acest caz, încrederea pe care părinții o au în educator va fi esențială. Doar o emoție poate genera o altă emoție. Din acest motiv, prima activitate a fost dedicată creării unei legături emoționale pozitive.

"90% dintre lucrurile în legătură cu care ne îngrijorăm nu se întâmplă niciodată, dar, chiar și așa, aceste gânduri ne pot afecta sănătatea"

Acum e momentul să subliniem beneficiile și să demontăm convingerile false sau scenariile puțin probabile. Psihiatrul spaniol Marian Rojas Estapé spune că „90% dintre lucrurile care ne îngrijorează nu se întâmplă niciodată, dar chiar și așa, aceste gânduri ne afectează sănătatea.”⁹ Ea mai adaugă că „fericirea, în fond, înseamnă să mă pot conecta într-un mod sănătos cu realitatea mea, să gestionez ce e dificil și să mă bucur de ce e frumos.”

Activitatea 2 - Cum să comunicați beneficiile activităților în aer liber pentru copii

Descriere: Această activitate își propune să le demonstreze familiilor cât de importantă este educația în aer liber pentru dezvoltarea socială și motrică a copiilor. Totodată, vrem să îi ajutăm pe părinți să își depășească temerile și preocupările legate de acest tip de activitate.

Materiale: Informații disponibile la acest link: [Beneficiile educației în aer liber](https://www.unav.edu/noticias/-/contents/27/01/2023/marian-rojas-el-90-de-las-cosas-que-nos-preocupan-jamas-suceden-y-sin-embargo-esos-pensamientos-tienen-un-impacto-directo-en-nuestra-salud/content/lovPblw1fC70/43418056)

Instrucțiuni:

De aceea, este important să lucrăm cu familiile și să le ajutăm să înțeleagă că mediul a fost adaptat corespunzător, iar educatorii sunt acolo pentru a gestiona dificultățile, astfel încât copiii să se poată bucura în siguranță de experiențele frumoase. Cum? Urmând cele 5 sugestii:

1. Când planificați o activitate în aer liber, e recomandabil să îi implicați pe părinți, încă de la început. Dacă **părinții fac parte din proces**, vor observa că riscurile pe care le percep fie nu există, fie sunt reduse la minimum datorită

⁹

Quote

retrieved

from

<https://www.unav.edu/noticias/-/contents/27/01/2023/marian-rojas-el-90-de-las-cosas-que-nos-preocupan-jamas-suceden-y-sin-embargo-esos-pensamientos-tienen-un-impacto-directo-en-nuestra-salud/content/lovPblw1fC70/43418056> on July 2024.

profesionalismului și atenției educatorilor. În plus, vor înțelege mai bine beneficiile educației în aer liber și obiectivele educaționale ale fiecărei activități.

2. **Este important să luați legătura din timp cu responsabilii locului** pe care urmează să-l vizitați, pentru a identifica eventualele dificultăți pe care le-ar putea avea un copil cu mobilitate redusă. Astfel, părinții pot fi informați din timp și puteți găsi împreună cele mai bune soluții.

3. Este util să luați legătura cu **organizațiile locale** care sprijină persoanele cu dizabilități motorii. Acestea vă pot oferi îndrumare în alegerea și planificarea activităților și, datorită experienței lor, pot contribui la reducerea temerilor părinților copiilor cu mobilitate redusă. De asemenea, îi puteți încuraja pe părinți să intre în contact cu alte familii pentru a-și împărtăși experiențele prin astfel de colaborări. **Mărturiile personale sunt întotdeauna valoroase.**

4. În privința excursiilor, puteți cere ajutorul unor **părinți voluntari**, invitându-i să se alăture activității, astfel încât să fie mai mulți adulți care supraveghează copiii.

5. Acest [infografic](#) prezintă beneficiile activităților în aer liber. Documentul, împreună cu planul sau itinerariul activității, poate fi distribuit familiilor.

Finalizare:

*„Când dizabilitatea devine parte din viața noastră, tot ce putem face este să o acceptăm și **să ne concentrăm pe soluții, nu pe probleme.** Să dobândim noi abilități care ne permit să fim independenți.”* Diana Cotut, Ángela's mom
@caminando_con_angela¹⁰.

Copiii cu nevoi speciale pot deveni triști sau deprimăți atunci când se compară cu colegii sau prietenii lor. De aceea, este esențial ca educatorii să le crească **stima de sine** și să îi încurajeze să își valorifice abilitățile. **Fiecare copil din clasă are propriile sale abilități și ritm de dezvoltare, iar aceste diferențe nu îi fac mai buni sau mai puțin buni decât ceilalți, ci îi fac speciali și unici în felul lor.**

Pașii următori (Follow-up): După fiecare activitate în aer liber, educatorii trebuie să ia legătura cu familia pentru a afla părerea acestuia și a evalua activitatea: ce nu a mers bine, cum poate fi îmbunătățită, ce impresii au avut copilul și familia. Foarte utilă este redactarea unui scurt raport. Dacă activitatea a fost apreciată, educatorii o pot repeta, corectând eventualele aspecte care necesită îmbunătățiri.

¹⁰

Quote

retrieved

from

<https://www.instagram.com/reel/C9fe4orNu5J/?igsh=MW5pczNmODhxaHZjeg==> on July 2024.

Rezumat

Una dintre concluziile acestui [Ghid](#)¹¹, pe lângă analiza literaturii de specialitate și interviurile cu educatorii și familiile copiilor cu nevoi speciale, este că, deși conștiente de beneficiile educației în aer liber, multe familii se tem și percep aceste activități ca fiind riscante.

Pentru ca riscul perceput să corespundă cu riscul real, este esențial ca familiile să aibă încredere în educatori. Această încredere se poate construi doar printr-o comunicare eficientă, bidirecțională, care să consolideze relația dintre părinți și cadrele didactice.

În acest modul, au fost prezentate sfaturi și strategii utile pentru construirea unei legături de încredere cu familiile copiilor cu mobilitate redusă, ajutându-le să înțeleagă nu doar beneficiile educației în aer liber, ci și importanța implicării copiilor lor în astfel de activități.

Evaluare

- Care sunt cele 7 moduri prin care oamenii comunică?
- Care sunt cele 3 principii pe care trebuie să se bazeze comunicarea cu familiile?
- Ce strategii pot fi folosite pentru a comunica cu părinții? Menționați cel puțin 5 din cele 10 sugerate în acest modul.
- Vă amintiți care sunt cele 10 beneficii ale educației în aer liber (OE)?
- Alegeți 5 sfaturi sau sugestii pe care le-ați putea oferi altor educatori pentru a convinge părinții copiilor cu dizabilități de mobilitate să participe la acest tip de activități?
- În final, vă regăsiți printre acele persoane care tind să se îngrijoreze chiar și pentru lucruri puțin probabile? Amintiți-vă că optimismul este contagios. Învățați să vă raportați echilibrat la propria realitate: gestionați cu calm aspectele dificile și nu uitați să vă bucurați de cele pozitive.

Resurse suplimentare

United Nations Convention on the Rights of Persons with Disabilities

(<https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1138&langId=en>)

Accessibility standardisation

(<https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1485&langId=en>)

European Disability Forum (<https://www.edf-feph.org/>)

Pedagogical information for parents (<https://www.waece.org/circulares.html>)

¹¹ Guideline for ECEC Educators (WP2) disponibile în <https://www.outdoor4mi.eu/>

Anexa 1

Instrucțiuni: Test de abilități de comunicare¹²

Înainte de a răspunde la întrebări, urmați instrucțiunile de testare și cele de interpretare a rezultatelor:

1. Citiți cu atenție fiecare întrebare și alegeți răspunsul care vi se potrivește. Fiți sinceri cu voi înșivă și răspundeți într-un mod cât mai firesc.
2. După ce ați răspuns la cele 10 întrebări, numărați de câte ori apare fiecare literă (A, B, C și D).
3. Identificați litera care apare cel mai des în răspunsurile voastre; mergeți la finalul testului.
4. La final, veți afla care este nivelul vostru de comunicare și ce aspecte ar trebui să îmbunătățiți.

1. În timpul unei conversații față în față cu o altă persoană, încerci să...

- A. Nu o privești în ochi pentru a nu o face să se simtă inconfortabil.
- B. Nu îți abați niciodată privirea, ca să știe că ești atent(ă).
- C. Uneori îți abați privirea câteva secunde.
- D. O privești întotdeauna în ochi, într-un mod adecvat, dar non-invaziv.

2. Crezi că cea mai bună modalitate de a comunica ceva important unei alte persoane este...

- A. Să vorbești tare, astfel încât să poată înțelege ce spui.
- B. Să trimiți un mesaj scris lung, ori de câte ori ai ocazia.
- C. Să trimiți un mesaj vocal sau să suni la telefon.
- D. Să vorbești față în față.

3. Când comunică un mesaj, comunicarea nonverbală este...

- A. Neimportantă: secretul este să alegi cuvintele cu înțelepciune.
- B. Destul de importantă: are un efect asupra mesajului, dar nu la fel de mult ca și cuvintele.
- C. Destul de importantă: comunicarea nonverbală este la fel de importantă ca și cea verbală.

¹² Communication Skills Test. source: Santander Open Academy (adaptation)

D. Foarte importantă: limbajul corpului este esențial.

4. Când o altă persoană îți vorbește...

- A. Încerci să asculți, dar uneori îți este greu să nu o întrerupi.
- B. Asculți ce spune, chiar dacă te gândești la ce vei spune tu mai departe.
- C. Aștepti cu răbdare să-ți vină rândul.
- D. Încerci să asculți cu atenție și să înțelegi ce îți explică.

5. Când vine vorba de a ajunge la un acord, cel mai important pentru tine este:

- A. Să îți susții ideile și să încerci să le duci până la capăt.
- B. Să îți aperi punctul de vedere, deși ești flexibil.
- C. Să ajungi la un compromis, dar să nu renunți prea mult la opinia ta.
- D. Să fie mulțumiți toți cei implicați de soluția propusă.

6. Când scrii un e-mail...

- A. Scrii tot ce vrei să spui și apeși pe butonul de trimitere.
- B. Îți organizezi mai întâi ideile în minte și apoi scrii.
- C. Scrii și verifici de mai multe ori tot ce ai scris.
- D. Încerci să folosești cuvintele eficiente.

7. Când vorbești cu o persoană cu un profil autoritar...

- A. Devii foarte nervos și nu știi prea bine ce să spui.
- B. Îți este greu să îți exprimi corect ideile.
- C. Te exprimi corect, dar cu dificultate.
- D. Poți să îți exprimi ideile cu ușurință.

8. Vorbitul în public este pentru tine...

- A. O provocare.
- B. Emoțiile îți joacă feste.
- C. Poți vorbi în public, dar este dificil.
- D. Îți place să vorbești în public.

9. Într-o discuție de grup, preferi să...

- A. Asculți.
- B. Participi doar dacă ai ceva de spus.
- C. Vorbești activ.
- D. Fi centrul conversației.

10. Crezi că trebuie să fii atent la modul în care comunică, în funcție de situație?

- A. Nu, poți comunica întotdeauna în același mod.
- B. Nu întotdeauna, deoarece situația este importantă, dar nu decisivă.
- C. Da. De fapt, încerci mereu să îți adaptezi modul de comunicare la situație.
- D. Da, deși încerci să comunici într-un mod neutru care funcționează în orice situație.

Rezultate

Majoritate A:

Trebuie să-ți îmbunătățești abilitățile de comunicare. Deși intențiile tale sunt bune, uneori ai dificultăți în a găsi cea mai bună modalitate de a comunica cu ceilalți. Ar trebui să înveți să citești situația, să asculți mai mult, să-ți îmbunătățești comunicarea nonverbală și să nu te lași condus de impulsuri. Ar trebui să-ți analizezi modul în care comunică și să încerci să-ți adaptezi discursul în funcție de situație, precum și să ai mai multă încredere în tine și să nu te mai gândești la ce vor spune ceilalți.

Majoritatea B:

Abilitățile tale de comunicare sunt bune, dar anumite spectre trebuie îmbunătățite. În unele situații, îți lipsește încrederea în sine și trebuie să renunți la teama de a spune ceva greșit. Învață să asculți cu calm, nu fi atât de rigid cu tine însuși și încearcă să creezi mai multe relații interpersonale.

Majoritatea C:

Abilitățile tale de comunicare sunt foarte bune. Știi cum să-ți adaptezi mesajul în funcție de situație, chiar dacă uneori e dificil. Uneori, din dorința de a fi perfect, greșești, iar alteori îți lipsește încrederea în sine. Continuă să exersezi diferite moduri de comunicare.

Majoritatea D:

Abilitățile tale de comunicare sunt excelente: nu te temi să greșești și te exprimi clar prin orice mijloc. Ai multă încredere în tine — uneori poate prea mult — ești un ascultător atent, înțelegi importanța comunicării nonverbale și ai aptitudini bune de negociere. Continuă pe aceeași linie — felicitări!

Anexa 2: Plan de comunicare cu familiile (exemplu: se poate adapta)

August-Septembrie

Interviuri inițiale. Livrarea „buletinului informativ pentru părinți despre perioada de adaptare”.

Octombrie

Un apel telefonic de urmărire pentru fiecare copil, pentru a vedea punctul de vedere al părinților despre cum se simte copilul (îi place la grădiniță, au vreo îngrijorare...).

Vizita a 2 părinți la grădiniță, pentru a citi o poveste și/sau un atelier pe teme legate de profesii. Livrarea unui buletin informativ pentru părinți pe o temă generală sau specifică.

Noiembrie

Un atelier pentru părinți pe una dintre temele discutate în interviurile inițiale. Între noiembrie și decembrie: interviu față în față pentru evaluarea primului trimestru.

Decembrie

Festivitate de Crăciun (zi deschisă). Educatorul oferă „notițele emoționale” copiilor. Livrarea unui buletin informativ/material informativ pentru părinți pe o temă generală sau specifică.

Ianuarie

Vizita a doi părinți la grădiniță pentru a citi o poveste și/sau un atelier despre descrierea profesiilor. Întâlnire de grup pentru a explica obiectivele trimestrului.

Februarie

Petrecerea de carnaval (zi deschisă). Un apel telefonic de monitorizare pentru fiecare copil, pentru a vedea punctul de vedere al părinților despre cum se simte copilul (îi place la grădiniță, au vreo îngrijorare, totul merge bine...).

Livrarea unui buletin informativ pentru părinți pe o temă generală sau specifică.

Martie

Vizita a doi părinți la grădiniță, pentru a citi o poveste și/sau un atelier pe teme legate de profesii. Discuții individuale.

Aprilie

Întâlnire de grup pentru a explica obiectivele trimestrului. Doi părinți vizitează centrul pentru a citi o poveste și/sau un atelier despre descrierea profesiilor.

Mai

Un apel telefonic de monitorizare pentru fiecare copil, pentru a vedea punctul de vedere al părinților despre cum se simte copilul (îi place la grădiniță, au vreo îngrijorare, totul merge bine...). Livrarea unui buletin informativ pentru părinți pe o temă generală sau specifică.

Iunie

Interviuri personale la sfârșitul anului școlar. Festivitatea de sfârșit de an școlar/grădiniță (zi deschisă). Livrarea unui buletin informativ/material informativ pentru părinți pe o temă generală sau specifică, împreună cu rezultatele obținute de copii de-a lungul anului.

Activități educative în aer liber: beneficii

Educația în aer liber activează toate simțurile copilului, antrenând atât corpul, cât și mintea. 10 motive pentru care ar trebui să încurajăm activitățile în aer liber la copiii cu vârste cuprinse între 3 și 5 ani (inclusiv copiii cu dizabilități locomotorii):

Le permite să exerseze

Jocul în aer liber le permite copiilor să alerge, să sară și să se miște cu o libertate pe care nu o au în interior, unde mișcarea este mai limitată. Activitatea fizică eliberează endorfine și aduce un sentiment de bine. Se va observa o îmbunătățire a stării de spirit, o îmbunătățire a formei lor fizice, precum și a imunității.

Jocul în aer liber ajută la combaterea unui stil de viață sedentar

Conform statisticilor, copiii petrec tot mai mult timp stând pe scaun și jucându-se cu dispozitive electronice. Jocul în aer liber ajută la combaterea acestei tendințe și a numeroaselor probleme de sănătate asociate cu lipsa de mișcare. În plus, le permite să absoarbă mai multă vitamină D, prin expunerea la soare.

Încurajează învățarea

Oferă un cadru perfect în care copiii pot experimenta mediul natural, ceea ce face ca cele învățate să le rămână în memorie mai ușor. Fără entuziasm nu există învățare, iar acestea sunt momente plăcute și captivante.

Îi învață pe copii să aprecieze și să respecte natura

„Protejezi doar ceea ce iubești. Iubești doar ceea ce cunoști.” – Jacques Cousteau. Atunci când copiii petrec timp în aer liber, formează o legătură cu natura; astfel învață să o respecte, să o iubească și să aibă grijă de ea.

Îmbunătățește abilitățile sociale ale copiilor

De asemenea, ajută la dezvoltarea abilităților sociale, deoarece copiii interacționează diferit față de mediul structurat al clasei. În aer liber, ei se confruntă cu situații noi, cum ar fi să învețe să aibă grijă de ceilalți când cineva cade sau se rănește, să descopere jocuri noi, să gestioneze frustrarea atunci când alt copil câștigă jocul

Trezesc curiozitatea și creativitatea

Spațiile deschise oferă copiilor oportunități nelimitate de explorare și creativitate, stimulându-le imaginația. Chiar și cele mai simple activități, precum joaca în nisip, alergatul cu prietenii sau inventarea unui joc nou, pot deveni surse de inspirație. Într-un mediu cu mai puține restricții, copiii se simt liberi să experimenteze, să își testeze limitele și să descopere noi posibilități.

Îmbunătățește capacitatea de concentrare a copiilor

Îmbunătățirea capacității de concentrare este unul dintre principalele beneficii ale jocului în aer liber și petrecerii timpului în natură. Se știe că jocul în aer liber îmbunătățește și performanțele școlare, deoarece copiii trebuie să depună eforturi mari pentru a ține pasul în sporturile în aer liber, care necesită o concentrare sporită.

Crește nivelul de fericire

Natura, lumina soarelui și aerul curat stimulează producția hormonilor „fericirii”, precum endorfinele, care reduc disconfortul, și dopamina, care aduce o stare de bine. Dacă un copil este agitat, stresat sau frustrat, joaca în aer liber este unul dintre cele mai bune remedii.

Dezvoltă motricitatea fină și grosieră

Activitatea în aer liber le oferă copiilor o varietate de obiecte cu care să se joace, contribuind astfel la dezvoltarea și îmbunătățirea abilităților motorii fine și grosiere. Fie că urcă într-un copac sau pe un tobogan, construiește un castel de nisip în cutia de nisip, se joacă de-a ȋntarul sau aleargă cu prietenii, copilul își dezvoltă atât abilitățile motorii fine (realizate cu mâinile), cât și abilitățile motorii grosiere (echilibrul și controlul corpului).

Promovează incluziunea

Atunci când sprijinim un copil cu dizabilități de mobilitate să se descurce în spațiile deschise, încurajăm valori precum prietenia, empatia, solidaritatea, toleranța, reziliența, sensibilitatea, stima de sine, încrederea reciprocă și încrederea în sine. Aceste valori contribuie la dezvoltarea unei atitudini deschise, care ajută la acceptarea copilului în grup și sprijină incluziunea celor cu dizabilități.

Scopul principal al proiectului OUTDOOR4MI este de a promova Educația în aer liber, pregătind o nouă generație să respecte mediul natural, încă de la vârste fragede. Acesta va fi atins prin oferirea de resurse educaționale pentru educatori, menite să faciliteze implementarea activităților educative în aer liber în grădinițe (pentru copii de 3-5 ani), cu o atenție specială pentru cei cu dificultăți de mobilitate.

Informații suplimentare: <https://www.outdoor4mi.eu/>

Sursa: Elaborat de partenerii proiectului. Imagini: Freepik

OUTDOOR4
OUTDOOR EDUCATION 4 ALL

Co-Funded by
the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA).
Project Number: 2023-1-IT02-KA220-SCH-00065552